Biblioteca Centrală Regională Hunedoara-Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

VEAC NOU

Organ al Consiliului General A.R.L.U.S.

ANUL X Nr. 51 | VINERI 5 NOIEMBRIE 1954 | 6 PAGINI, 25 BANI

Luminile Marelui Octombrie

Neasemuită, plină de o nepieritoare măreție este lumina Marelui Octombrie! Departe de a o umbri, scurgerea timpului sporește strălucirea stelei care a răsărit acum 37 de ani, vestind că zorile unei noi ere s-au ivit în istoria omenirii.

Acel neuitat Octombrie al anului 1917 reprezintă încununarea celor mai înalte aspirații ale geniului omenesc din toate timpurile. Veacuri de-a rîndul omenirea a năzuit fierbinte spre o viață plină de libertate și bucurie, în care geniul omenesc să se poată desfășura în toată plenitudinea sa. În numele acestui vis sfînt s-au ridicat, au luptat și s-au jertfit cei mai buni fii ai omenirii, nenumăratele generații de eroi și martiri, începînd de la Spartacus, de la participanții la războaiele țărănești și eroicii apărători ai Comunei, pînă la luptătorii celei mai înaintate clase din zilele noastre — proletariatul din uzine și fabrici. Pentru a înăbuși acest vis sfînt, stăpînitorii au recurs la cele mai josnice, mai perfide mijloace, de la cinica parabolă a opulentului senator roman Menenius Agrippa, — cel după care toate mădularele trupului trebuie să robotească pentru ca stomacul să fie îndestulat — de la autodafeurile din evul mediu, pînă la rafinata bestialitate a imperialismului din zilele noastre. Dar nici viclenia cea mai perfidă, nici teroarea cea mai sîngeroasă nu au putut să smulgă visul de libertate din inimile celor mulți și asupriți. După cum soarele nu poate fi ascuns sub obroc, după cum rîurile și fluviile își urmează drumul lor spre mare oricît de înalte și de ascuțite ar fi stîncile care le barează calea, tot astfel nu a putut fi ucisă speranța, nu a putut fi oprită lupta celor mulți pentru un viitor însorit.

Pentru prima dată, visul cel mai scump al omenirii s-a materializat, a prins viață, în Octombrie 1917. Bubuitul tunurilor de pe crucișătorul „Aurora" s-a prelungit ca un ecou minunat vestind lumii întregi că pe a șasea parte a globului pămîntesc lanțurile robiei au fost sfărîmate pentru totdeauna, că tot ceea ce au năzuit și au visat cele mai luminate minți omenești, prinde a se înfăptui aievea aici.

Din dimineața aceea de neuitat au trecut 37 de ani. De 37 de ani popoarele lumii sînt martore ale celei mai mărețe, mai minunate epopei din istoria omenirii. Pline de uimire și de nemărginită admirație ele au urmărit cum sub conducerea Partidului Comunist — care întruchipează onoarea, rațiunea și conștiința epocei noastre — popoarele sovietice și-au desdoit spinarea și încordîndu-și puterile într-un efort neasemuit au înlăturat ruinele, distrugerile și paraginile vechii orînduiri. Acolo unde veacuri de-a rîndul au domnit beznele întunericului, ignoranței și înapoierii, a prins să strălucească cea mai de seamă minune a epocii noastre — luminile electricității, ale științei și progresului. În locul sălbaticelor legi de junglă ale exploatării, au apărut legi noi, expresie a celui mai deplin și mai adevărat umanism.

Pline de uimire și de admirație, popoarele au văzut cum orașe și așezări înfloritoare au răsărit pe locuri unde altădată nu erau decît niște biete izbe, cum pustiurile se transformă în grădini înfloritoare, cum iubirea, încrederea și frăția între popoare au luat locul vrajbei și neîncrederii din trecut. Schelele marilor construcții, semețele furnale înalte și cuptoare Siemens-Martin, tractoarele puternice și combainele autopropulsate au devenit simbolul noii epoci sovietice, al cărei erou e omul — omul simplu, făuritor al propriului său destin.

Străpungînd perdeaua deasă de minciuni și calomnii țesute în jurul primului Stat Socialist, razele Marelui Octombrie au luminat și luminează lupta exploatașilor și asupriților din toate țările, dîndu-le nădejdi și noi puteri în luptă. Lumina sa a străpuns bezna în care bîjbîiau popoarele din colonii, arătîndu-le calea spre o viață liberă și demnă.

Popoarele au memorie, ele nu au uitat și nu vor uita nici o dată că Uniunii Sovietice — patria Marelui Octombrie — îi datorează toată recunoștința pentru faptul că omenirea a fost salvată de primejdia de moarte a robiei fasciste. Greu încercată în anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei, Uniunea Sovietică a zdrobit, în luptă aprigă, hoardele hitleriste, a redat libertatea popoarelor subjugate din Europa și Asia, justificînd pe deplin încrederea popoarelor.

Lumina Marelui Octombrie strălucește azi mai puternic decît oricînd. Această strălucire își are izvorul în primul rînd în minunata înflorire a întîiului Stat Socialist, ale cărui forțe de producție au atins o treaptă necunoscută încă în istorie, în care bunăstarea materială și culturală a poporului este lege supremă.

Lumină din lumina Marelui Octombrie s-a aprins în țările de democrație populară din Europa, în marea Chină trezită la o viață nouă, în eroica Coree și în Vietnam. Lumina Marelui Octombrie călăuzește popoarele în lupta lor pentru pace trainică, pentru libertate, pentru o viață demnă și îndestulată.

Oamenii sovietici întîmpină în acest an sărbătoarea lui Octombrie cu noi și însemnate realizări în toate domeniile de activitate. În anul acesta, oamenii sovietici, dezvoltînd opera de construcție pașnică a comunismului, au sporit și mai mult puternica lor industrie, au valorificat milioane de hectare de pămînturi înțelenite, au obținut noi succese în domeniul culturii, științei și artei. O victorie de însemnătate istorică dobîndită în acest an, reprezintă punerea în funcțiune a primei centrale electrice pe bază de energie atomică.

Ca o cetate inexpugnabilă, ca un bastion de neclintit al păcii și prieteniei între popoare se înalță patria Marelui Octombrie, umplînd de speranță, încredere și optimism masele populare de pe întreg cuprinsul globului. Ele știu bine că dacă planurile criminale ale celor ce urmăresc să arunce omenirea în prăpastia unui nou măcel mondial pot fi zădărnicite, acest lucru se datorește în primul rînd Uniunii Sovietice, care din prima zi a existenței sale a proclamat ca principal țel al politicii sale externe, pacea și prietenia între popoare.

Lumina Marelui Octombrie călăuzește poporul muncitor romîn în lupta sa pentru o viață fericită. Urmînd exemplul primului Stat Socialist, cu ajutorul dezinteresat al popoarelor sovietice, poporul nostru luptă cu hotărîre sub conducerea Partidului Muncitoresc Romîn și învingînd rînd pe rînd greutățile care-i mai stau în cale, construiește victorios socialismul.

Însuflețite de invincibilele idei ale lui Octombrie, popoarele desfășoară cu tot mai multă hotărîre lupta pentru o viață fericită, pace și progres.

NIKOLAI GRIBACEV

Zile de Octombrie

Nu-l caldă toamna de-astădată,
De-ar fi însă pe lume-nghet,
Căldura ăstor zile, iată,
Ca orice vară-i mai de preț.

Ea s-a născut dintr-o-mbinare
De ginduri și de fapte mari, —
Se-așterne pe-orice depărtare
Și zboară pe orice hotar.

Iar dincolo de mări albastre
Și peste munți ce-n slăvi cutează,
Tot ce-i de seama toamnei noastre
Reflectă purpuria-i rază.

Totul e viu, să-ți spună-anume
Că visul faptă va să fie,
Că se mai află-o soartă-n lume
Fără război și sărăcie.

Și raza, luminînd pe zare,
Ce noi speranțe a-ncălzit,
Aude glas de frați, chemare
Spre-al vostru pașnic răsărit.

In romînește
de GEO DUMITRESCU

MIHAI BENIUC

Teii Moscovei

Eu am văzut cum i-au adus pe ei,
Pe-nmiresmații, rămuroșii tei
La Moscova, cum iarna i-au plantat
Cu grijă în pămîntul înghețat.

Camioane-i aduceau de dimineață
Ca pe copiii adormiți în brață,
Și pînă către-amiază, rînd pe rînd,
Erau cu rădăcinile-n pămînt.

Copaci sadea, dormeau toți d-a-n picioare,
Cu crengile-ncărcate de ninsoare,
Și-au înflorit de-odată-n primăvară
Pe-o ulicioară veche bunăoară.

Așa pe vremi dup-un Octombre rece,
In anul nouă sute șaptespre'ce,
In față se trezi o lume tristă
Cu marea primăvară socialistă.

Trăiască cea de a 37-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie!

Scrisori din U. R. S. S.

Moscova în aceste zile

Strălucitoare și măreață este Moscova, în aceste zile ale începutului de noiembrie! Pe străzi, animația e parcă mai vie. Cu mai multă însuflețire se desfășoară și întrecerea socialistă în uzine, fabrici și șantiere. Moscoviții, alături de întregul popor sovietic, întîmpină cu entuziasm cea de a 37-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. S-au luat la întrecere muncitorii, brigăzile, secțiile, uzinele, se întrece întreaga țară.

La uzina de automobile „Stalin" din Moscova, munca este în toi. În secția de matrițare, metalul înroșit sub presiunea ciocanelor uriașe se modelează cu repeziciune. Aici lucrează matrițerul Mihail Uștkolov, al cărui nume este cunoscut și peste hotare. Cu mișcări repezi, dar precise, Uștkolov transformă masa de metal în osiile viitoarelor autobuze Z.I.S. De 20 de ani lucrează Mihail Feodorovici Uștkolov în uzină și de 20 de ani, necontenit, depășește normele.

In cinstea lui 7 Noiembrie, Uștkolov și-a luat angajamentul să lucreze fără rebut, să economisească metalul cu 17%, energia electrică cu 13%, să depășească norma cu 150-170%.

Un tînăr, nu prea înalt, dar bine făcut, examinează cu multă atenție piesele gata ștanțate care, cu ajutorul bandei rulante, sînt îndreptate în altă secție, unde se continuă prelucrarea lor. Acesta este Serghei Sustrețov, elevul lui Mihail Uștkolov. El a făcut propuneri care au contribuit la economisirea metalului și care ușurează munca oamenilor. Mecanismul cu ajutorul căruia sînt transportate osiile, a fost realizat în urma propunerii făcute de Serghei. El este foarte iubit de către tovarășii săi de uzină, pentru sîrguința cu care muncește, pentru felul cum își ajută tovarășii. Sustrețov este un demn elev al lui Uștkolov. In cinstea celei de a 37-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, Serghei și-a luat angajamentul să depășească planul pe luna octombrie cu 140% și să cîștige steagul roșu al fruntașilor.

Dar la întrecere participă nu numai Uștkolov sau Sustrețov, ci toți muncitorii uzinei „Stalin". Ei îndeplinesc acum o importantă sarcină: execută piese necesare mașinilor agricole.

In toate secțiile uzinei, cu ajutorul placatelor, gazetelor de perete, gazetelor „fulger", radioului, gazetei de uzină, se anunță mersul întrecerii, se popularizează fruntașii și inovatorii.

Colectivul țesătoriei „Krasnaia Rabotnița" se pregătește și el să întîmpine cu cinste ziua de 7 Noiembrie. La unul din războaie lucrează R. Iakovleva, cea mai bună țesătoare din fabrică. Îndreaptă cu grijă firele, înoadă din cînd în cînd cîte unul rupt, pentru ca materialele să nu aibă defecte. R. Iakovleva zîmbește mereu. O bucură valurile crescînde ale țesăturilor, desenele noi, culorile combinate cu gust. O bucură, mai ales gîndul, că materialele pe care le țese ea vor umple vitrinele și rafturile magazinelor, vor atrage privirile trecătorilor. Lui R. Iakovleva i se pare că se află și ea în magazine și aude discuțiile cumpărătorilor:

— Dă-mi 5 metri din cel negru.

— Mie, din cel colorat, pentru o bluză.

— Sînt de la „Krasnaia Rabotnița", de aceea is așa frumoase și bune!

In cinstea lui 7 Noiembrie, R. Iakovleva a dat 4500 m. țesături de calitate superioară, peste plan.

Aplicîndu-se cele mai rapide metode de lucru, se construiesc uriașe clădiri în diferite cartiere ale Moscovei. Un adevărat palat, cu multe etaje, se ridică și în cartierul Scerbakovski. In cinstea măreței sărbători, muncitorii luptă să-l termine înainte de termen.

Mai multe mașini agricole, mai multi metri de pînză, mai multe produse de larg consum, mai multe camere de locuit — iată răspunsul înflăcărat al oamenilor sovietici la chemările C.C. al P.C.U.S.

Moscova se îmbracă în vestminte sărbătorești în întîmpinarea măreței zile.

Moscoviții, și împreună cu ei, oaspeți veniți din toate colțurile Uniunii Sovietice și de peste hotare, vor lua parte la marea demonstrație ce va avea loc în Piața Roșie. Seara, luminată feeric de razele multicolore ale artificiilor și reflectoarelor, Moscova va arăta ca în basme. Și, din această mulțime de lumini, se va desprinde strălucirea rubinie a stelelor de pe turnurile Kremlinului, unică în felul ei. Se vor plimba, vor discuta cu veselie, muncitori, studenți, militari și, în această seară, ei vor simți mai mult ca oricînd, cît este de puternică unitatea poporului sovietic, cît este de frumoasă viața lor, a cetățenilor liberi, din marea Patrie Socialistă.

ILEANA ARDELEANU

Bogată activitate editorială

Cu prilejul Lunii Prieteniei Romîno-Sovietice și în cinstea celei de a 37-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, Consiliul General A.R.L.U.S. a desfășurat o bogată activitate editorială.

Printre lucrările editate în această pericadă, un loc important îl ocupă broșurile care cuprind o prezentare amplă a celor 16 republici unionale, ce alcătuiesc laolaltă marea familie a popoarelor U.R.S.S. Broșurile informează pe cititor asupra condițiilor geografice, asupra vieții economice și culturale ale fiecărei republici.

O altă culegere de materiale documentare a fost publicată sub titlul: „Oamenii sovietici luptă pentru îndeplinirea Hotărîrilor P.C.U.S.".

A fost de asemenea editată o culegere de materiale cu privire la problemele muzicii sovietice. In colaborare cu Ministerul Culturii, Consiliul General A.R.L.U.S. a publicat și lucrările „Probleme de teatru și cinematografie", „Actori de cinema sovietici", iar în colaborare cu Uniunea Artiștilor Plastici din R.P.R. „Probleme de artă plastică".

Expoziția: „Sub soarele rodnicei prietenii romîno-sovietice", trimisă cercurilor A.R.L.U.S., oglindește în imagini vii aspecte ale vieții noi ce înflorește pe plaiurile patriei noastre datorită ajutorului acordat poporului nostru de către Uniunea Sovietică.

Pline de învățăminte sînt pentru țărănimea noastră muncitoare fotogazetele „Gospodăria obștească — izvorul bogăției colhoznicilor" și „Agrotehnica sovietică — ajutor prețios pentru sporirea producției agricole".

Au mai apărut fotogazete „Cum rodește ajutorul și experiența sovietică în patria noastră" și albumele cu fotografii: „Pe scenele teatrelor dramatice și muzicale din U.R.S.S." și „Universitatea de Stat „M. V. Lomonosov" din Moscova".

Prin varietatea tematicii lor, materialele editate de Consiliul General A.R.L.U.S. dau posibilitate oamenilor muncii să cunoască noi și multilaterale aspecte ale actualității sovietice, constituind pentru organizațiile A.R.L.U.S. un mijloc important de popularizare a Uniunii Sovietice.

Desen de pictorul sovietic I. NEZNAIKIN.

Tălmăcind pe Maiakovski

CICERONE THEODORESCU

Redacția noastră s-a adresat poetului Cicerone Theodorescu, traducatorul poemului „Vladimir Ilici Lenin" de Vl. Maiakovski, cu rugămintea de a împărtăși cititorilor „Veacului nou" simțămintele ce l-au însuflețit, apropiindu-l de munca de tălmăcire în versuri romînești a amintitului poem.

Trebuie să vă spun mai întîi că de cîțiva buni ani încoace, aproape la fiecare aniversare a Marii Revoluții din Octombrie — aniversare pe care lucrătorii de toate felurile și din toată lumea obișnuiesc s-o întîmpine cu ofranda osîrdiei lor sporite — mi-am propus încă odată și încă odată tălmăcirea integrală a poemului „V. I. Lenin" de Maiakovski. Firește, nu mă gîndeam la acest poem numai ca la o prea frumoasă operă literară, pe care — musai — îți personal s-o aduci și pe romînește...

M-am gîndit mereu la tălmăcirea acestei capodopere, ca la un fierbinte și nemijlocit semn de recunoștință și dragoste — din partea poporului nostru întreg — față de amintirea marelui, nemuritorului Lenin.

M-am apropiat în mai multe rînduri de acest text tulburător și neobișnuit, dar tălmăcirea integrală întîrzia, chiar după ce toate referințele istorice și toate imaginile poetice mai grele îmi deveniseră clare, chiar după ce mă familiarizasem (cum cere Gorki) „cu întreaga complexitate a procedeelor tehnice ale autorului și cu capriciile limbajului său, cu preferințele sale în ce privește muzicalitatea, cu specificul frazei sale, într-un cuvînt cu toate procedeele creației sale". Cuvintele cele mai cu migală alese și gîndite, totuși nu-mi ajungeau și nu mă ajutau cît îmi trebuia. Cum poetul însuși o spune:

În straie grele,
vorbele
ies una cîte una.
Le las să tasă.
Nu aleg nici una.
Făurăria lor
sărăcăcioasă ce e!
Unde-i
aceea
care să scînteie?

Sau cum în altă parte își exprimă el și nădejdea și teama:

Mă curăț întru Lenin
și eu de mizga mea,
În revoluție
să navighez-nainte.
Mă tem
de versurile
oferite la ocă,
așa cum un copil
neadevăru-i simte...

Repetatele încercări au rămas mult timp departe de un rezultat satisfăcător. Fragmentele și variantele lor reluate într-una mu împlineau imaginea după care rîvneam, a unui „V. I. Lenin" în romînește. Această imagine se ținea bine ascunsă, solid ferecată, în blocul de marmură al versului maiakovskian, de unde nu voia să lasă să se încredințeze tiparului limbii noastre și de unde nu-i puteam scoate acele reliefuri care să rămînă vii, reale, adevărate și în materialul grafitului nostru.

N-am să ascund că de multe ori, în timpul lucrului, după atîtea refaceri și prefaceri, întîlneam ca un răspuns — din fotografie — ochii parcă de veghe ai lui Maiakovski, mari, hotărîți, neconcesivi:

— „Pentru mine munca aceasta, de *pregătire*, este atît de încordată!"

— „Nu există nici o posibilitate de a prevedea numărul de prefaceri..."

Și, ca o explicație la care, zadarnic încercă, nu mai ai ce riposta, îl auzeam, îi simțeam surîsul:

— „Poezia... este una din cele mai grele ramuri de producție!".

Nu o singură dată, astfel de fraze ale poetului, citite cine știe cînd, se materializau la ureche într-o șoaptă aevea, într-un îndemn direct, într-un memento, într-un sfat parcă atunci și anume pentru mine rostit:

— „Expresivitatea versului trebuie dusă pînă la ultima limită!"

Sau:

— „...Versificarea pripită nu poate decît să schimonosească materialul, să-l facă lipsit de conținut".

Sau, pe un ton, jumătate de confesiune arzătoare, jumătate de poruncă:

— „Toate versurile... care mi-au plăcut atunci cînd le-am scris... toate îmi par, a doua zi, mărunte, necizelate, uniforme. Stăruie în mine o dorință teribilă de a le îmbunătăți, mereu...".

Teribilă, în adevăr, contagioasă dorință!

Le arătam de curînd studenților de la Institutul „Maxim Gorki" că nu altceva decît tot un student mă văd și eu, un student ceva mai bătrîn, e adevărat, și anume la o „materie" care nu asigură nici un titlu și nici o absolvență, fiindcă poezia — „materia" aceasta — rămîne un studiu fără sfîrșit și o fără sfîrșit bătălie...

Nemulțumirea față de ce scrii se întîmplă ce-i dreptul să fie și o isteață pavăză, o prudență sau pur și simplu o poză scriitoricească. Dar ea se întîmplă să fie și o realitate, o tulburare continuă, chiar o suferință aș zice. Aici intervine — și are un rol covîrșitor — sprijinul „prietenului credincios", pentru că e necrutător: cititorul...

M-am silit din răsputeri, mai ales în cazul de față, să folosesc acest sprijin. Și tocmai un rezultat al acestui sprijin, în fond, sînt cele cinci etape ale contactului meu cu poemul „V. I. Lenin", mai bine zis cu fragmentele luate ca piatră de încercare după defrișarea îndelungată a întregului.

Astfel, prima redactare a apărut în „Scînteia" din 21 ianuarie 1948.

A doua, în colecția „Cartea Poporului".

A treia, în volumul „Lenin e cu noi".

A patra, în ediția II-a a volumului „Lenin e cu noi".

Și abia a cincea, însfîrșit, este traducerea integrală a poemului apărută recent în editura „Cartea rusă".

„Totdeauna trebuie să avem înaintea ochilor auditorul... spunea Maiakovski. De aceea, să nu ne mirăm dacă cineva ar publica o poezie în cîteva variante, cu expresii diferite, pentru fiecare ocazie în parte".

Oricît de anevoioase probleme mi-a ridicat la fiece pas poemul „V. I. Lenin", am încercat să am totdeauna în față „auditorul" căruia versurile trebuiau să-i sune simple, puternice, mișcătoare, pe înțelesul tuturor, așa cum Lenin însuși vorbea:

Cunoscui muncitorul.
Fără carte era.
Cu buchile
limba-i se văznea,
ne-nvățată.
Dar dacă pe Lenin
îl auzea,
pricepea
dintr-odată...

De altfel, învățămintele oferite de chiar unele formulări ale lui Maiakovski de-a lungul poemului, pot și merită cu prisosință să fie generalizate pe parcursul oricărei munci poetice.

În ce privește munca la asemenea tălmăciri, țin să subliniez în toate cazurile că mulțesc la rîndul meu și acum „dorința teribilă de a îmbunătăți mereu" traduceri ca „Tiorkin" sau ca „V. I. Lenin" pentru a le aduce cît mai aproape de nivelul unor adevărate traduceri artistice.

„Traducerile artistice sînt o artă complicată și nobilă..." scria „Pravda", precizînd mai departe: „Traducerea reușită a unei cărți cunoscute este un adevărat eveniment în viața culturală a poporului".

Am spus-o deschis și o mai spun pentru că în literatură în genere și în cazul ca acesta în special, cred că nu avem dreptul să ne mulțumim cu puțin: da, o asemenea traducere artistică, un asemenea eveniment în viața culturală a poporului, am năzuit să realizez cu „Vasili Tiorkin" sau cu „V. I. Lenin" și aceiași lucru îmi propun cu „150.000.000" sau cu „E bine!". Aceste două poeme constituie actualmente obiectul nodur meu legate maiakovskiene, „munca pregătitoare" pentru cursul anilor viitori.

Desigur, dacă voi și izbîndi pînă la urmă cova, din cîte am năzuit, asta — cum spunea Caragiale — rămîne... o altă cîntală!

Am deplină încredere că se găsește la voi cine să judece — fără părtinire, și să mi-o spună — fără ocol.

Acum, cu prilejul celei de-a 37-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie — limpede am amînat de „150.000.000" — vreau să încheie cu o vreo proporie poezii festivă ci pur și simplu desprinzînd, din finalul poemului amintit, mărturia viziune a lui Maiakovski către acei viitori luminoși, către acele zile fără seamăn, cînd omenirea va participa la „a suta aniversare" de la eliberarea ei:

...Poate sărbează Revoluția
a suta-aniversare,
poate-i al lumii-colind
nepărmurit:
...Peste tot, șiruri lungi, oameni mii,
străbat cerul fulgerînd cu-avioane
sau în trenuri, sau pe punți de vapoare-n convoi,
sau pășind, șerpuind, în coloane.
Mărțienii căpoși se ridică în roi
și-ntr-o aură roșie strălucind de departe,
către noi
din zburînd,
de-acolo din Marte.
Colindă-aerostați: planetarele cete...
Pun soarele-n umbră. Vin și alții, alți,
adunîndu-se-n zbor
— din alte planete —
din spațele soarelui, în evantai.
De pe fața pămîntului, pustiul dispare.
Pretutindeni — plantații, nolan.
Azi, nemărginirile verzi ale fostei Sahare
sînt decorul serbării din fiece an.
Văzurăm pe drum,
trecînd zi de zi
și nopțile cum
peste tot se-ncovoaie.
Și-un strigăt, din rînduri, clocotind se-auzi:
— Începem! Dă-i bătaie!
...Voi oameni
și fluvii
și sălbăticiuni
și muget — și imnuri de slavă,
cîntați, ascultați, a vechilor lumi
prohodire adîncă și gravă.
„Vouă,
milioanelor flămînzite-ndelung,
înfruntînd către raiul de-acum anii grei,
milioane de ani —
neuitați astăzi cînd
poți să cînți,
să mănînci
și să bei;
„Și vouă, femei
ce-aveți umeri făcuți pentru bîrne și poloabe
și-ovurați din viață numai zărențele el,
rușinii
și foamei
și gerului roabe;
„Tie,
copilărie
pîndită de drac,
tinerețe zobită-n mizerie grea,
cei care-ați ajuns la ceva
sau n-ați mai ajuns
la nimic;
„Vouă, biete animale
numai piele și os,
pe cînd omul mînca ovăz de la pite,
care-ați tras la corvezi, care-ați fost de folos,
pînă cînd ați pierit, istovite;
„Și-acei vouă
ce-ați dărîmat baricadele gîndului
ca să intre, ce-i dintre, din colțușele ceții,
care-ați stat cu urechea la vestirile vîntului,
voi pionerii vieții,
viitorul,
vieții;
„Și vouă
care-n fum
și în scrum
— nu pe lotuși —
chia vă duceați un trai urgisit
și totuș: mușchiul, creșind totuși,
peste scrîșnet de roți
și de fier ruginit;
„De-apararea strig — slavă vouă!...
Slavă — pururea nouă —
înfiorînd peste ani,
vouă
ce-ați dus, pentru noi, chinuri grele,
Ivani, milioane
— vii, sau ocle-uicele —
atîția, atîția Ivani...".
...Paradă-i sfîșiță. În lume e pace.
Nu-și mai tulbură sufletul înfringeri,
corvezi.
După cui
de amar,
— împliniri și soroace!
Și-amarul
zăbrit pînă-n boltă ți-l vezi,
Se mai plînge
acolo unde e un sicriu.
Vieții spun
rămas bun
toți drumeții...
Dar ei toți, cei din cuietul străzii, azi știu
bucuroși, frumusețile vieții.
Pămînt, înainte! Rodul ți-l strînge.
Secară, tăiere, înflorește cu rost...
Ploaia de jertfe, revoluții și sînge,
Odiseia de foamete,
— pentru tine, au fost!

I. Brodski: „V. I. Lenin la Smolnii"

A. FADEEV

Stăpîna casei

Fragment din romanul „Metalurgia grea"

Încet, ca și cum ar mai fi stat pe gînduri, ea ridică deasupra găleții cîrpa din care se scurgea apa murdară; rămase așa o clipă și deodată lovi cîrpa de dușumea și-i dete drumul din mînă. O băltoacă strălucitoare se întinse sonor pe dușumeaua vopsită, iar stropii nimeriră pe cizmele lui Pavlușa. El stătea pe scări în lumina soarelui de dimineață ce năvălise în vestibul prin ușa deschisă a camerei pe care el, Pavlușa, o botezase birou și de unde se auzea sforăitul greu al tatălui său.

Pavlușa înțelese că nevasta s-a supărat, că s-a supărat așa cum nu se mai supărase niciodată în cei cinci ani de convețuire laolaltă și, în ochii lui mari, verzi, cu o luminiță strengărească de băiețandru, se ivi o expresie de uimire și de milă pentru soție.

Chiar și în acest gest al ei, din care se vedea că se aprinsese de mînie, era ceva neputincios. Ea nu-i zvîrlise cîrpa la picioare, ci parcă o așternuse în fața lui. Cu toți cei douăzeci și patru de ani ai ei și cu cei doi copii, firea încă nu i se putuse forma. Simțămintelor ei le lipsea întotdeauna deplinătatea exprimării. Cuvintele de mînie, gata, gata să-i scape din gura întredeschisă cu buzele arcuite, nu-și puteau găsi forma, la fel ca și simțămintele. Stătea tăcută în fața bărbatului, îndepărtîndu-și de trup mîinile, din care dreapta purta o verighetă pe inelar; își îndepărtase mîinile ca să nu-și ude capotul de palidă culoare trandafirie, împodobit cu flori de liliac și îmbrăcat pe trupul gol. Ochii ei, de un albastru dens, parcă-l priveau pe Pavlușa fără nici o expresie. Nici o cută nu brăzda fruntea ei senină. Pînă și bujorii din obrajii ca de copil se iviseră nu de supărare, ci pentru că în aceste clipe din urmă, înainte de plecarea lui Pavlușa, pînă să se fi certat, ea spălase podeaua în vestibul, stînd într-una aplecată.

Uimitor era părul el care se așezase singur: era deajuns să se îndrepte din șale, ca părul să se așeze la loc, fir cu fir. Asta era o însușire naturală a părului ei, la fel ca și culoarea lui de în copt, cu nuanțe de ceară proaspătă, parcă mai des atunci cînd, într-o zi călduță de toamnă, alerga prin el vîntul, învălurindu-l și dîndu-i ba umbre, ba reflexe argintii sau chiar aurii.

Acasă, în satul de pe meleagurile Vitebskului, ea purtase cosițe, care erau pe atunci aproape albe, și oamenii se mirau că părul ei își păstrează vreme atît de îndelungată culoarea lui copilărească. Implinise paisprezece ani cînd taică-său a adus-o, împreună cu mama și cu sora ei mai mică, aici la Bolșegorsk; asta s-a petrecut în primele zile ale războiului — însă chiar și în tot cursul primului an în care învățase la școala de meserii, cosițele ei își păstraseră culoarea din vremea copilăriei. Apoi, fără să știe nici ea de ce, s-a dus la frizerie — nu în cartierul „Șestoi Zapadnii" la frizeria căminului ei, unde puteau s-o vadă băieții și fetele care o cunoșteau, ci la frizeria din cartierul „Sosni", unde locuiau pe atunci părinții ei. Acolo ceru să i se taie părul scurt. După ce frizerul i l-a tăiat, i l-a spălat cu șampon și i l-a pieptănat cu un pieptene mare de aluminiu, părul s-a așezat de la sine, așa ca acum.

În vremea aceea, fetei nici nu-i trecea prin minte că se vor găsi băieți cărora o să le pară rău după cosițele ei. I se părea numai că părul începe să se facă galben, poate din pricina apei, și-i venea întotdeauna grozav de greu să spele părul acesta lung și des... Dar părul nu se făcea galben, ci odată cu vîrsta căpătă acea culoare, greu de redat în cuvinte, a inului copt cu reflexe auriu-argintii, care trebuia să devină culoarea lui naturală.

Mai tîrziu, Pavlușa povestea că-i păruse tare rău după cosițele ei, pentru că chiar de pe atunci ea îi căzuse dragă. Poate că era într-adevăr așa. Dar el o iubea și mai mult acuma cu părul acesta tuns, pe care se părea că i-l pieptănase natura însăși. Cînd se întîmpla ca nevastă-sa să se aplece și apoi să se ridice din nou, iar părul să i se așeze de la sine, fir lîngă fir, Pavlușa îi lua deodată capul între palmele sale mari și-i spunea:

— Of, tu, căpșorule!

Și-i săruta buzele întredeschise.

Dar acum, pe semne, îi era tot una cum se așezase părul, după ce ea, — aplecată, ca și cum un fir nevăzut îi ținea în cumpănă talia subțire, — spălase cu o repeziciune nemaivăzută dușumelele din sufragerie și din dormitor și, sfîrșind de spălat și podeaua din vestibul, se ridică deodată în fața bărbatului. Se vede că el se obișnuise de mult cu părul ei neobișnuit, cu talia ei subțire, de fată mare, pe care o putea ține între mîinile lui, și nu mai vedea cum arată talia ei minunată printre lucruri și oameni.

Și nici ea nu avea ce să-i reproșeze. Se uniseră atît de tineri, cînd nici unuia din ei nu-i trecuse prin minte să oblige pe celălalt să-și aleagă un anumit fel de purtare în viață; nimeni altul decît ea pricinuise ceea ce dădea naștere acum turburărilor ei sufletești. Iar Pavlușa era tot atît de bun și drăgăstos, îi împărtășea tot ce îi intra în viață ca un șuvoi larg, și, chiar în clipele de neînțelegere, el nu-i vorbea niciodată răstit. Pe vremea cînd ea putea să-l ajungă din urmă pe Pavlușa și împrejurările exterioare nu le stăteau piedică în calea dorințelor, el o atrăgea cu bucurie în cercul noilor sale cunoștințe, preocupări ori distracții.

Și multă vreme, ea fu mulțumită de soarta ei, pînă cînd văzu că Pavlușa se obișnuise cu confortul pe care i-l oferea modul de viață ales de ea, nevrînd și neputînd să se gîndească la faptul că viața ei se scurge fără vreo legătură cu el și cu existența lor comună. „La toți e așa"— spunea el acum, dacă vorbea serios. Dar ea vedea că el socotea posibilitățile oferite soției sale mai mari decît „la toți", datorită situației cucerite de el.

Dar mai des îi răspundea cu o glumă. Dînsa observase de mult trăsătura asta a lui de șiretenie băiețească, ce-i îngădui să ocolească în viață multe lucruri cu care socotea că e mai comod pentru el să nu dea piept. În această dibăcie, în această ușurință sufletească, uimitoare la un om care prin munca lui zilnică dovedea țării întregi ce eforturi e în stare să facă, era atît de puțin calcul și era atîta dorință de a nu umbri bucuria vieții, încît această trăsătură plăcea oamenilor și-i plăcea și soției sale. Cu atît mai dezarmată fu ea în fața bărbatului, cînd această armă se întorsese chiar împotriva ei.

Cine, mai mult decît ea, știa că în ultimul an el nu mai avusese putința să învețe, așa cum învățase înainte vreme și că numai amorul lui propriu îl împiedicase să ascundă față de cel mai bun prieten al său, Kolea Krasovski, să ascundă chiar față de ea, soția lui, cît de greu îl apasă acest lucru pe suflet! Dar Pavlușa se învîrtea acum atît de mult printre oameni cu mai multă experiență și învățătură ca el, se ducea de atîtea ori la diferite plenare, congrese, conferințe, era atît de des chemat la centrul raional și chiar la Moscova, încît învățase tot soiul de lucruri care i-au dat posibilitatea să pară chiar și față de nevastă-sa un om cu mai multă știință decît era.

În timp ce dînsa, fără să ridice capul, purta în mîinile ei subțiri și albe, cu mișcări puternice și largi, cîrpa udă de la dreapta la stînga și de la stînga la dreapta, în semicerc, și se plîngea lui Pavlușa cît de înjositoare era situația ei, el îi spuse deodată:

— Zău, Tinka, judeci ca nevasta lui Egor Bulicev! Cum spunea ea? „Nu m-am măritat cu negustorul cu care trebuia"... Poate că nici tu nu te-ai măritat cu negustorul potrivit? Ești încă tînără, nu-i tîrziu să te răzgîndești...

El grăi acestea, ca întotdeauna, fără a da cuvintelor sale vreo semnificație practică, ci numai ca să scape printr-o glumă și să poată pleca. Și atunci nevasta zvîrli cîrpa udă la picioarele lui și se opriră amîndoi unul în fața celuilalt.

Băiețașul mezin, de vreun an și jumătate, cu părul tot atît de albicios cum fusese și al maică-si în copilărie, fugit se vede de sub paza fratelui mai mare, ieși pe neașteptate lipăind cu picioarele lui albe, din sufrageria care strălucea în bătaia razelor soarelui de dimineață, o luă la fugă pe dușumeaua umedă a vestibulului, lunecă și căzu, lovindu-se în șezut și la ceafă și începu să plîngă cu glas ascuțit și pătrunzător. Scăpă din mîini o cutie lungă și acadelele albe se împrăștiară pe jos.

Cum se întîmplă adesea în familiile de muncitori, unde cei vîrstnici au crescut cîndva fără veghea ochiului părintesc și au căzut și ei la rîndul lor, oamenii s-au obișnuit să nu mai dea nici o atenție acestor căzături ale copiilor, așa că nici mama, nici tatăl nu se repeziră la copil... Mama nu numai că auzi, dar simți cu toată experiența inimii sale că copilul nu căzuse într-o poziție dificilă pentru el, așa că nici măcar nu se întoarse. Iar tatăl își aruncă o clipă privirea doar la bomboanele albe ce se rostogoliseră pe podea.

Stătea în fața nevestei cu o expresie băiețească, vinovată și blîndă, cam greoi și totodată sprinten, bine făcut, cu umerii rotunzi și cu ceva deosebit în felul de a-și ține mîinile puternice, rotunjindu-le la coate.

Hainele, de un cenușiu închis dar decolorate de soare, fuseseră, pe vremea cînd se însurase, costumul lui de sărbătoare. Acum era îmbrăcămintea obișnuită cu care se ducea vara la lucru, cu pantalonii vîriți în cizmele ce căpătaseră o culoare roșcată așa cum erau, cu carîmbii scurți și largi. Singura eleganță pe care și-o îngăduia cînd se ducea la lucru era o cămașă imaculată, de data asta una de culoare albastră deschisă, cu gulerul răsfrînt.

Prin despicătura triunghiulară a cămășii se vedea un păr atît de des și creț încît acoperea chiar marginile deschise ale cămășii. Șapca, și mai decolorată decît hainele, era, după obicelul lui Pavlușa, trasă pe sprînceană ceva mai mult decît trebuia. Nevasta nu putea să vadă, dar văzu și atinse parcă ceafa lui rotunjită cu părul ușor încrețit, moale și blond, puțin roșcat. Acesta era lucrul cel mai tînăr și mai băiețesc din tot ce păstrase el aproape în întregime tînăr și băiețesc încă de pe vremea cînd se cunoscuseră, încă de pe cînd învăța la școala de meserii numărul cincisprezece și ea la numărul patru.

Femeia își văzu din nou bărbatul, așa cum îl iubea, și tot ce o chinuise atîta nu-și găsi nici de data asta vreo rezolvare.

— Vai, Pavlușa!... — spuse ea cu o voce plină de negrăită tristețe.

— Ce-i cu tine, Tinka, zău, doar nu vorbesc serios! — spuse el, înțelegînd că ea cedase.

Valka, un grăsun sprinten, leit taică-său, năvăli în vestibul, îl apucă pe fratele mai mic de braț și-l trase în tăcere în sufragerie în timp ce mezinul mai plîngea.

— Ei, voi, artiștilor! N-am cînd să-mi scot cizmele, că altfel aș ajunge eu pînă la urechile voastre, zise Pavlușa fără să ridice tonul. Tinka, ia vezi! — Și rotunjindu-și și mai mult mîinile la coate, înclinînd capul, arătă nevestei cizmele și dușumeaua spălată din vestibul. — Ia uită-te, nu cumva s-o fi lovit?

Adineaori, ea se ferise instinctiv să atingă cu mîinile umede capotul roz, dar nu-i mai părea rău de capot și acum își șterse mîinile de el, trecîndu-și-le pe coapse, de jos în sus și de sus în jos. Făcu asta din mers și într-o clipă ajunse lîngă copii.

Îl luă în brațe pe cel mic, pe Alioșa, îi șterse nasul cu colțul capotului, descoperindu-și în bătaia soarelui piciorul alb cu glezna subțire și cu coapsa devenind pe neașteptate plină, femeiască. În această naivă mișcare maternă se arăta și obișnuința față de bărbat, — omul care-i era atît de apropiat, încît nici prin cap nu-i trecea să se rușineze. Într-adevăr, el nu băgă de seamă gestul ei. Privi cu mulțumire cum nevasta îl mută cu ușurință pe Alioșa pe brațul stîng și, așezîndu-se pe un genunchi, ridică cu dreapta cutia de pe jos, o puse între degetele mîinii stîngi, iar cu cea dreaptă începu să adune bomboanele, spunînd:

— A! A!... Ce bune sînt!...

Alioșka urmă să plîngă și mama îi băgă în gură o acadea.

În familia ei, familia Boroznovilor, Tinka se obișnuise din copilărie să fie curată și îngrijită. La școala de meserii atît ea cît și Pavlușa au venit după ce absolviseră școala de șapte ani. Dar nimeni n-o învățase niciodată pe Tinka cum să se poarte cu copiii și cum să-i educe. Și ea nu vedea nimic rău în faptul că-i băgase în gură copilului care plîngea o bomboană de pe jos. N-a văzut nimic rău în asta nici Pavlușa.

Alioșa începu să sugă bomboana și tăcu. Maică-sa îl lăsă jos și adună mai departe bomboanele.

Valka, ale cărui picioare și mîini plinuțe și arse de soare purtau pe ele urmele unor zgîrieturi cu o vechime de diferite grade, urme de zgîrieturi adînci, uscate, și de zgîrieturi mai ușoare care se reliefau albe pe pielea bronzată, urmărea cu luare aminte mișcările mamei, cîteodată privind cu teamă și viclenie la taică-său și amenințător la fratele mai mic.

— Ei, ei, artiștilor! zise Pavlușa. — Ia vedeți, s-o ascultați pe mama și să nu plîngeți!... Am plecat, Tinka!

Ocolise din nou chestiunea cea mai dificilă ce se ivise între ei; Tinka, în celălalt capăt al vestibulului, își privi bărbatul zăpăcită și cu durere, ca un copil. El se prefăcu că nu-i observă privirea și se uită prin ușa deschisă în birou. Și fața i se schimbă deodată.

Acum, cînd glasurile copiilor și ale celor vîrstnici tăcuseră, sforăitul greu al lui Fedor Nikonovici domina toate zgomotele din locuință, ca și cele ce veneau din stradă.

După cheful de ieri, după cîntecele zgomotoase preferate de tatăl său, după ce ascultase plăci cu jazul lui Utesov și-l acompaniase pe Utesov, lucru la care îl ajutase mult Zahar, după ce tatăl și fratele îl învinuiseră pe nedrept pe Pavlușa și strigaseră la el cu vocile răgușite, — după toate acestea, tatăl său dormea acum somn adînc pe divanul din biroul lui Pavlușa. Dormea pe spate, în rufăria-i grosolană, cearșaful îi lunecase jos, căci noaptea fusese atîta zăpușeală încît îl acoperiseră numai cu cearșaful; dormea cu gura deschisă, zbîrlindu-și mustățile roșcovane și arse.

Din fereastra deschisă se revărsau în birou șuvoaie de lumină — lumina încă nu arzătoare, dar deplină a unei dimineți de iunie — și în lumina aceasta curată, fața mare a tatălui său, cu gura deschisă, brăzdată de zbîrcituri în niște diagonale curioase, părea îngrozitoare.

Lui Pavlușa începu să-i tremure falca de jos. Cu degetele sale puternice și păroase, trase ivărul ușii și, fără să-și privească nevasta, ieși pe scară.

În romînește de ANA RUCĂREANU și PAVEL ULMU

NOTE CULTURALE

Date noi despre planeta Marte

Academia de Științe a R.S.S. Kazahe a organizat o expediție științifică, ce a făcut observații asupra planetei Marte, obținînd rezultate interesante. Expediția, condusă de G. A. Tihov, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., și-a desfășurat lucrările la observatorul de astrofizică din Abastuman, în R.S.S. Gruzină. Astrofiziciemii au stabilit că, anul acesta, stratul de nori care înconjoară de obicei planeta este mai puțin dens, și că unele pete din planetă și-au schimbat relieful. Schimbări deosebit de însemnate s-au petrecut pe așa numitul Pisc Mare, fapt ce confirmă presupunerile oamenilor de știință sovietici că locurile întunecate de pe această planetă sînt zone de vegetație. Cu acest prilej, a fost confirmată și o altă ipoteză a astrobotaniștilor sovietici cu privire la paleobotanica de pe Marte, adică faptul că în vechime această planetă avusese o climă caldă și că flora de pe Marte avusese în acea vreme o nuanță roșcată. Expediția a reușit de asemenea să fixeze schimbările petrecute în culoarea cercului Calotei polare de Sud. Această parte a planetei, la început cafeniu-roșcată, a devenit apoi albăstruie: zăpada începea să se topească odată cu venirea primăverii. S-a putut observa de asemenea apariția vegetației și în restul emisferei sudice a planetei Marte, în timp ce în emisfera nordică, schimbarea culorii anunța venirea toamnei. Expediția a obținut și date în legătură cu transparența atmosferei din Marte, reușind să facă 70 de crochiuri și 700 fotografii.

Filme noi

Studiourile sovietice de cinematog-af produc în fiecare lună o seamă de filme noi, mereu mai numeroase, închinate celor mai diferite teme.

De curînd, a început să ruleze, de pildă, filmul de aventuri „Bogatiri» se duce în Marte". Subiectul este deosebit de interesant: orașul Marte este inundat de apele mării, și singura țară care se gîndește să vie în ajutorul populației sinistrate e U.R.S.S. Vaporul sovietic „Bogatiri" e trimis să le ducă materiale de construcție, hrană și medicamente, în mod cu totul dezinteresat, lucru care strică socotelile bancherilor, dornici de a se îmbogăți de pe urma nenorocirii populației sinistrate. De aceea, bancherii caută să împiedice sosirea vaporului, dar voința marinarilor sovietici iese triumfătoare, și această parte a filmului îi imprimă caracterul de film de aventuri.

Pelicula e realizată la Kiev, după un scenariu de I. Prut.

„Mosfilm" a turnat cîteva filme noi, printre care filmul satiric „Revizori fără voie", după un scenariu scris de Serghei Mihalkov, filmul în culori „Ne-am mai întîlnit undeva" și filmul „Talente din popor" închinat concursului de creație populară săteească din R.S.F.S.R.

Studioul „Soiuzmultfilm" a realizat un însemnat număr de noi filme de desene animate, printre care amintim: „Taniușa, Teavka, Top și Niușa", „Antilopa de aur" și „Strengărie primejdioasă".

Amintim, de asemenea, dintre numeroasele filme sovietice documentare, realizate recent, interesantul documentar închinat unei expediții a pescarilor sovietici: „Pescuitorii sovietici de crabi" și filmul în culori „Arta plastică a Chinei la muzeele din U.R.S.S.".

LIUBOMIR DMITERKO

Nu uita!

Ghirlande-n Kiev, scăpărînd la soare.
Copacii-nalță crengi de jar spre cer.
Primi-vor mulți, de marea sărbătoare,
Cravata roșie de pionier.

Copilului cu inima senină
Ce împlinește zece ani abia
Și va intra-ntr-o lume de lumină, —
De ziua asta-aș vrea să-i spun așa:

„Tu nu uita că n-a-nceput cu tine,
Pornind spre viitor, mărețul drum.
Atîtea fapte au cerut, știu bine,
Ncian de vieți, spre-a fi cum sînt acum.

Fii demn de glorioasa moștenire!
Răsună-n ea al „Aurorei" tun,
Și nume ce-au trecut în nemurire:
In ea e Smolnii, Kremlinul străbun".

...Kievu-n zorii purpurii se scaldă.
Copacii par a fi din aur greu.
Și sub a lui Octombrie rază caldă
Țara-nflorește ca un curcubeu...

In romînește de VIRGIL TEODORESCU

LOCURI ISTORICE

Piața Roșie

GEORGE VRACA
artist emerit al R.P.R.

Călătorul sosit de pe meleagurile străine în Moscova, va fi întîmpinat nu numai de priveliștile ei pline de poezie, nu numai de aspectele ei monumentale, nu numai de viața ei clocotitoare... El va fi întîmpinat și de noianul de amintiri istorice, ce atestă un trecut bogat, frămîntat și măreț. Și dacă vizitatorul acesta se va duce în dimineața lui 7 Noiembrie să privească impresionanta defilare în cinstea Marii Revoluții, chiar în Piața Roșie, el va afla — mai ales aci, — fire ale unei tradiții glorioase și — mai ales aci — va putea să simtă inima veșnică și fierbinte a minunatului oraș. Privind coloanele de oameni care flutură drapele și zîmbete și curg în șuvoi uriaș, el se va duce, de bună seamă, cu gîndul spre alt 7 Noiembrie, acela al anului 1941, cînd cohorte de oameni au defilat, ca și acum, pentru ca de aci să se îndrepte spre frontul Volokolamskului... Între cei ce sărbătoreau atunci ziua Revoluției, s-au aflat și ostașii din vestita divizie de gardă a generalului Pamfilov, care n-au cedat nici un pas, apărînd eroic pămîntul — neînfrîngărit de dușman — al Moscovei...

...Și se va duce, acest vizitator, cu gîndul, mai departe încă, în zilele neuitaților ani 1917... 1918... 1919... și în zilele acelor evenimente care, zămislite aci, în inima Rusiei, aveau să zguduie lumea întreagă. De aci, din Piața Roșie, a vorbit Lenin armatelor roșii, îmbărbătîndu-le și îndemnîndu-le să zdrobească bandele contrarevoluționare ale lui Denikin, Wranghel și Kolceak... Ca și mai tîrziu, în 1941, și atunci, neatinsă de mîinile dușmanului, a rămas inima țării, Moscova.

De altfel, dacă ochii oaspetelui aflat în Piața Roșie, în aceste zile, se vor desprinde de pe chipurile sărbătorești ale manifestanților și vor poposi pe monumentele din preajmă, și acestea îi vor dezvălui un tîlc profund.

Privind biserica cludată și surprinzătoare a lui Vasili Blajenii, cu fețele ei multicrome, cu cupolele ei de forme neobișnuite, cu statuile ei mărturisind felurite și contradictorii vizluni, cu priveliștea aceea nemaiîntîlnită a unei „grămezi" de 19 biserici puse unele peste altele și strivite unele în celelalte — nu faci parcă altceva decît să urmărești firele diferitelor inriuriri care s-au încrucișat în zbuciumata istorie a acestui oraș... După cum, monumentul lui Minin și Pojarski, ce răsare în apropiere, îți vorbește de cei doi eroi, care, în veacul al XVII-lea au eliberat orașul de sub ocupația străină a lui Ladislau I, fiul regelui polonez.

Muzeul Lenin, unde oamenii sovietici recunoscători amintirii lui Vladimir Ilici au adunat mărturii ale vieții sale emoționante, ale gîndurilor sale fierbinți, ale făptuirilor lui istorice, este adăpostit într-o casă veche, ce închide ca un zid Piața Roșie, spre vecinătatea ei cu Piața Sverdlovsk. De pătrunzi înăuntru, fiecare din încăperi deschide cîte o filă a vieții lui Lenin... Iată sala destinată amintirilor de familie: fotografiile părinților, ale fraților și surorilor, imagini din casa de la Simbirsk... Alături, certificate ale examenelor din anii de școală... Mărturii ale epocii de studenție, cînd Lenin se integrase în mișcarea revoluționară... În sălile următoare, scrisori, ciorne, manifestele pe care le-a scris, ziarele clandestine, cele dintîi ediții ale broșurilor sale — toate amintiri ai primilor ani de luptă... Un tablou, o machetă și cîteva cărți — între ele „Capitalul" lui Karl Marx, în traducere rusească — dau oglinda epocii de exil în Siberia... Se deschide, apoi, bogată în mărturii, emoționantă și palpitînd parcă de viață — sala destinată zilelor Revoluției. Se află aci un tablou al pictorului Brodski, reprezentîndu-l pe Lenin vorbind muncitorilor de la uzina Putilov... În apropiere, se înșiruie desenele pictorului Andreev. În vitrinele așezate din loc în loc, sînt orînduite cîteva obiecte, care au aparținut lui Ilici: tocul cu care a așternut frazele laconice, fulgerătoare ale istoricelor decizii ale Puterii Sovietice, un ceas de buzunar, tunica aceea cu gulerul închis, o manta găurită într-un loc... Pe aci, a pătruns glonțul contrarevoluționarei Kaplan, dar inima a rămas neatinsă, acea inimă care avea să bată multă vreme încă și să încălzească cu fierbințeala ei, inimile oamenilor din lumea întreagă... Inima aceasta o simți bătînd și în sala, ce reconstituie camera de lucru a lui Lenin, la Kremlin: mobilierul, obiectele rămase așa cum le-a lăsat el, întreaga atmosferă păstrează încă prezența vie a celui ce a chibzuit și s-a străduit pentru binele oamenilor... Și inima aceasta pare să se perpetueze în aceea a mulțimii, ce se adună, zi de zi, lîngă intrarea mausoleului, așteptînd liniștită să se incline, o clipă, înaintea genialului făuritor și a marelui său continuator, Stalin. Aceeași inimă pare să se perpetueze în viața miilor de oameni, ce străbat în eșaloane sărbătorești Piața Roșie, an de an cu mai mult avînt, exprimînd recunoștința pentru Revoluția căreia el i-a închinat toate forțele... Aceeași inimă, a lui Vladimir Ilici bate mereu în această Piață Roșie, prin inima milioanelor de oameni, care au făurit marea Țară a Socialismului.

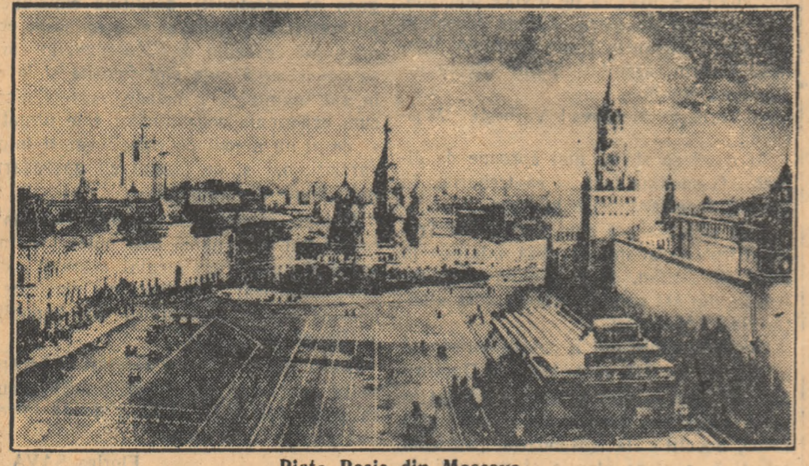

Piața Roșie din Moscova

Smolnîi

STELA ENESCU
președinta Comitetului Democrat al Femeilor din R.P.R.

O întîlnire cu unul dintre participanții la evenimentele mărețe ale Revoluției Socialiste din Octombrie, constituie, fără îndoială, un moment însemnat în viața fiecărui om. Anii trec, însă, și numărul celor care au purtat în mîna lor armele insurecției victorioase, care au colindat întinderile fără de sfîrșit ale Rusiei în perioada de grea încercare a războiului civil, scade mereu. Și totuși, există în Uniunea Sovietică asemenea locuri istorice, în apropierea căror te găsești parcă față în față cu participanții glorioși la cea mai însemnată dintre schimbările petrecute în istoria omenirii.

Un asemenea loc istoric, plin de impresionante și nemuritoare amintiri este și Palatul Smolnii, de unde marele Lenin și tovarășul său de luptă Stalin au condus bătăliile hotărîtoare pentru victoria revoluției.

În palatul acesta a clocotit viața a trei epoci diferite. Pînă la revoluție, aici erau cultivate spiritele lipsite de orice strălucire, ale domnișoarelor — fiice ale nobilimii ruse. Un palat imens, în care se lăfăiau lenea, ipocrizia și flecăreala ușuratecă, atît de caracteristice pensioanelor din lumea veche. Aici, luxul și desfrîul erau ridicate la rangul de virtute.

Și iată că în sălile acestui palat a pătruns aerul proaspăt al revoluției, adus de muncitorii Petrogradului, de viitoarea evenimentelor revoluționare, care aveau să fie conduse de aici, o bucată de vreme. Smolnii a fost cartierul general al forțelor revoluționare; de aici Lenin și Stalin au condus luptele pentru victoria revoluției. Pe sălile palatului se întîlneau zilnic, sute și sute de muncitori veniți să primească directive, ordine de luptă, să simtă pulsul revoluției. Spre acest palat erau îndreptate acum toate atacurile burgheziei și moșierimii, dar el devenise o cetate de neînvins a revoluției proletare.

Curierii se perindau zi și noapte, aparatele telefonice țăcăneau fără încetare; răsunau ordinele scurte dar hotărîtoare. Leneșul Smolnii de altă dată era acum plin de viață clocotitoare. La 25 octombrie 1917 noul Smolnii învinse vechiul Palat de Iarnă al Țarilor — ultimul loc de refugiu al contrarevoluției — iar omenirea muncitoare își vedea pentru prima dată realizat visul.

Aceasta a fost epoca cea mai glorioasă din existența bătrînului palat.

În prezent, Smolnii este sediul Comitetului regional și orășenesc din Leningrad al P.C.U.S. În sălile lui s-a desfășurat și se desfășoară o uriașă activitate constructivă, demnă de gloria orașului-erou.

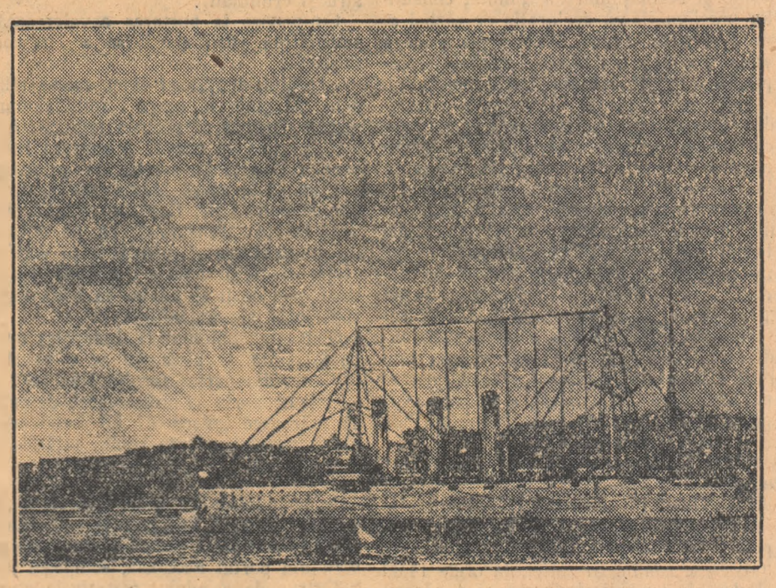

V. S. Bibikov: „Crucișătorul „Aurora" — Anul 1917"

Un răsărit de soare...

— de pe nava „Aurora" —

Urcăm pe vas... O navă ca oricare...
Aici catargul... Ancora... și prora...
Și neclintit stă ridicat în zare
Tunul de-atuncea, de pe „Aurora"...

Nu un Columb — întreaga omenire
De pe-acest vas zări în dimineață
Nu doar un țărm ci altă rînduire,
O eră nouă și o nouă viață.

Metale scumpe-s aurul și-argintul,
Dar mai de preț e cel cuprins în navă,
Chiar ancorat el va străbate timpul
Ca-ntr-un ocean va naviga în slavă!

Jurnal de bord sau cronică să fie?
Pe pagini vechi stau literele mici
Parc-ar vorbi de marea drumeție
De la Spartacus pînă la Ilici...

Pe punte trec în rînd vizitatorii
Romîni, maghiari, chinezi și coreeni.
Ne-am adunat la tunul „Aurorii"
Și-l pipăim ca niște vechi oșteni.

Lunetele... Rotițe... Manivele...
Dar atingînd noi nemișcata țeavă
Am auzit în clipele acele
Ca un ecou îndepărtata salvă

Ce viu purta ca norul care tună
Un strop curat, un licărit de soare,
Un curcubeu ce după grea furtună
Vestește primăvara viitoare...

Pășim pe vas... Și aeru-i mai tare...
Vîntul venit din larg ne răcorește...
Cu toți privim cum soarele răsare
Și îl simțim din inimă cum crește!

NICOLAE TĂUTU

Razliv

VASILE BIGU

Ne-am îndreptat cu emoție spre Razliv, locul al cărui nume este legat de una din cele mai frămîntate și hotărîtoare epoci ale Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

Drumul străbate cartierele nordice ale Leningradului, zona de case de odihnă din apropierea lui, o cîmpie joasă, mlăștinoasă, lîngă care șerpuiește, cînd mai aproape, cînd mai departe, panglica argintiu-albăstruie a Golfului Finic și a limanurilor sale, apoi o coteește spre dreapta.

Așa este acum, dar pe vremea cînd Lenin a fost nevoit să se ascundă aici nu exista nici un fel de drum; cît cuprinzi cu ochii se întindea pădurea întreruptă ici, colo, de luminișuri, de poieni.

Pe atunci, în 1917, la Razliv era o simplă colibă de cosași în care s-a adăpostit Vladimir Ilici, urmărit de guvernul provizoriu contrarevoluționar. Astăzi, Muzeul Lenin a deschis aici o filială a sa, care cuprinde reproduceri după documentele perioadei istorice din care face parte refugiul lui Vladimir Ilici Lenin la Razliv și macheta tuturor obiectelor de care s-a servit.

Alături de clădirea Muzeului, în poiană, se află în mărime naturală macheta colibei, așa cum era în vara anului 1917. Lîngă ea muncitorii eroicului Leningrad au înălțat un monument de granit pentru slăvirea acelor zile de neuitat cînd grija neobosită a Partidului, devotamentul și iubirea fierbinte a poporului au salvat conducătorul iubit de prigoana dezlănțuită de guvernul provizoriu.

În apropierea colibei am văzut două trunchiuri de copac, unul mai scund, altul mai înălțuț. Suprafața rotundă a acestuia i-a servit lui Lenin drept masă de scris. Am văzut plita înjghebată primitiv pe care își pregătea mîncarea, toporașul cu care tăia lemnele, ceainicul în care-și fierbea ceaiul. Vederea acestor obiecte simple de care s-a folosit marele și iubitul conducător al Revoluției din Octombrie, ne-a trezit în suflet o turburare adîncă.

La Razliv, totul s-a păstrat așa cum a fost în zilele lui iulie și august 1917, cînd Lenin conducea de aici lupta revoluționară care se desfășura în Petrograd.

Muncind neobosit, cu pasiunea și energia pe care numai Lenin le-a avut, el a pregătit aici lucrările Congresului al VI-lea al Partidului, care a avut un rol de seamă în lupta pentru zdrobirea menșevicilor, a oportuniștilor și în elaborarea statutului partidului.

După cum se știe, Lenin n-a putut lua parte la acest congres care a avut loc la Petrograd, în adîncă ilegalitate. Dar tezele leniniste au format temelia discuțiilor purtate la Congres.

Tot la Razliv Lenin a scris geniala lui operă: „Statul și Revoluția".

Șederea lui Vladimir Ilici la Razliv n-a fost îndelungată. El a izbutit să fugă în Finlanda, la 21 august 1917, îmbrăcat ca un muncitor de la calea ferată.

Pe atunci, pînă la marginea lacului pe care a trebuit să-l treacă Lenin după ce a părăsit coliba de cosași, șerpuia o potecă. Am pășit și eu pe drumul lat care a luat astăzi locul potecii. La marginea lacului s-a păstrat puntea și barca, întocmai ca în zilele cînd Lenin s-a folosit de ele.

La Razliv, ca în toate locurile legate de viața și munca lui Vladimir Ilici, trăiește luminoasă amintirea lui. Parcă auzi cum bate marea, fierbintea inimă a lui Ilici din care s-a revărsat părinteasca, nețărmurita lui dragoste pentru omul simplu, omul truditor. Bătaia acestei inimi răsună în ritmul măreț al construirii comunismului în Uniunea Sovietică, al construirii socialismului în țara noastră și în celelalte țări de democrație populară. Văpaia nestinsă a învățăturii leniniste luminează calea pe care milioane de oameni simpli de pretutindeni se înfrățesc azi în lupta pentru pace, pentru fericire.

Mărturia vitejiei fără seamăn

ALEXANDRU SENDEL

Străbătînd Uniunea Sovietică am rămas impresionat de amintirile mereu vii ale faptelor vitejești săvîrșite de cei mai buni fii ai patriei socialiste. Nu e vorba doar de un simplu cult al amintirii, de un sentiment de pietate față de oamenii cei mai buni pe care i-a dat poporul sovietic. M-a emoționat nespus simțămîntul pe care l-am încercat că marii luptători ai poporului — începînd de la cei din urmă cu sute de ani, pînă la stegarii Revoluției din Octombrie — nu sînt niște umbre mărețe, ci trăiesc în memoria celor 200 milioane de cetățeni sovietici, că fiecare pas al lor a lăsat pentru totdeauna o pecete fierbinte în locurile istorice pe care s-au întipărit.

Paginile slăvite înscrise în istoria țării de milioanele de oameni simpli sînt mereu prezente în sufletul nemuritor al poporului, îndemnîndu-l la noi fapte de vitejie.

Cînd am ajuns în legendarul Stalingrad, acest simțămînt s-a întărit și mai mult. Orașul este un simbol al eroismului și abnegației poporului sovietic. Fiecare casă, fiecare răscruce amintesc de încleștarea pe viață și pe moarte care a hotărît de două ori, într-un răstimp de 25 de ani, soarta primului stat al muncitorilor și țăranilor: în 1918, cînd gărzile roșii au zdrobit aici pe contrarevoluționarii și intervenționiștii străini și în bătăliile istorice din Marele Război pentru Apărarea Patriei, cînd Armata Sovietică a dat lovituri hotărîtoare hoardelor fasciste, pornind ofensiva care s-a terminat prin împlîntarea drapelului victoriei pe cupola Reichstag-ului hitlerist.

Istoria eroică a acestui oraș, slăvitul său trecut de luptă poi fi urmărite ca într-o carte vie în Muzeul Apărării Țaritînului și Stalingradului.

Prima parte a Muzeului este închinată apărării Țaritînului. În 1918, speriați de victoria Marii Revoluții și de perspectiva consecințelor pe care le-ar putea avea ea, imperialiștii străini pun la cale intervenția și organizează contrarevoluția internă.

În aceste condiții grele, tînăra Republică Sovietică a fost ruptă de regiunile producătoare de cereale: Ucraina și Siberia, rămînîndu-i doar ținutul Volgăi și Caucazul de Nord. Drumul spre aceste regiuni trecea prin Țaritînul amenințat de armatele intervenționiste și contrarevoluționare care urmăreau împresurarea Moscovei. În fața acestei situații, C.C. al P.C.U.S. sub conducerea lui Lenin, îl trimite pe I. V. Stalin în calitate de conducător general al muncii de aprovizionare în sudul Rusiei, învestindu-l cu puteri extraordinare.

Se iau măsuri grabnice de refacerea armatei și se organizează apărarea Țaritînului. Dînd pilde înălțătoare de eroism, muncitorii și țăranii mobilizați de partid nimicesc inamicul și îi zădărnicesc încercarea de a înainta spre Moscova.

În Muzeul Apărării Țaritînului și Stalingradului se păstrează steagul de onoare acordat de Guvernul Sovietic orașului, pentru participarea la zdrobirea intervenției, documentul cu care I. V. Stalin este trimis la Țaritin, aparatul de telegrafiat prin care Lenin ținea legătura permanentă și directă cu Stalin, două telegrame ale lui V. I. Lenin către I. V. Stalin precum și alte documente.

În 1925, Țaritînul își schimbă numele în Stalingrad. Urmează anii epopeii cincinalelor, care schimbă înfățișarea Stalingradului.

Dar munca măreață a oamenilor sovietici este curmată brusc de atacul banditesc al Germaniei hitleriste. La chemarea Partidului Comunist și a Guvernului Uniunii Sovietice, întregul popor se ridică la luptă. Sub zidurile Stalingradului este înconjurată și nimicită o armată fascistă de elită cu un efectiv de 330.000 oameni.

Acestei bătălii istorice din timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei îi este închinată partea a doua a Muzeului. Nenumărate documente și machete ilustrează cele mai importante momente ale luptei pentru apărarea orașului. Am văzut drapelele cu care au fost distinse uzina de tractoare și unitățile care asigurau comunicațiile peste Volga, am cercetat hărți operative care marchează diferite etape ale luptelor, machetele sectorului de luptă pe care-l apăra armata 62-a a generalului Ciuikov.

În Muzeul Apărării Țaritînului și Stalingradului am găsit mărturiile zguduitoare ale eroismului fără seamăn al ostașilor sovietici și cetățenilor Stalingradului. Aici am citit cu profundă emoție scrisoarea scrisă cu sînge a luptătorului Scerbin, care rănit mortal, își arăta părerea de rău că nu a putut distruge decît 80 de cotropitori.

Dar eroismul apărătorilor Stalingradului nu ți-l evocă numai Muzeul Apărării, ci și străzile orașului, fiecare clădire, fiecare piatră.

Pe autostrada care duce spre fabrica de tractoare, monumente simple de piatră cu o turelă de tanc deasupra, marchează linia de apărare a orașului. Pe una din aceste pietre scrie: „Pentru noi, dincolo de Volga nu există pămînt. Am rezistat și vom rezista pînă la moarte". Acest text simplu oglindește patriotismul fierbinte și hotărîrea neclintită a omului sovietic de a-și apăra patria.

Seara am urcat dealul Mamai, care domină orașul și malul Volgăi. La tot pasul am întîlnit semne ale crîncenelor lupte care s-au dat aici pentru oraș. Din vale, Stalingradul luminat puternic își întindea brațele sale viguroase iar în depărtare, pe undele domoale ale Canalului Volga-Don, tremurau flăcările de aur ale luminilor.

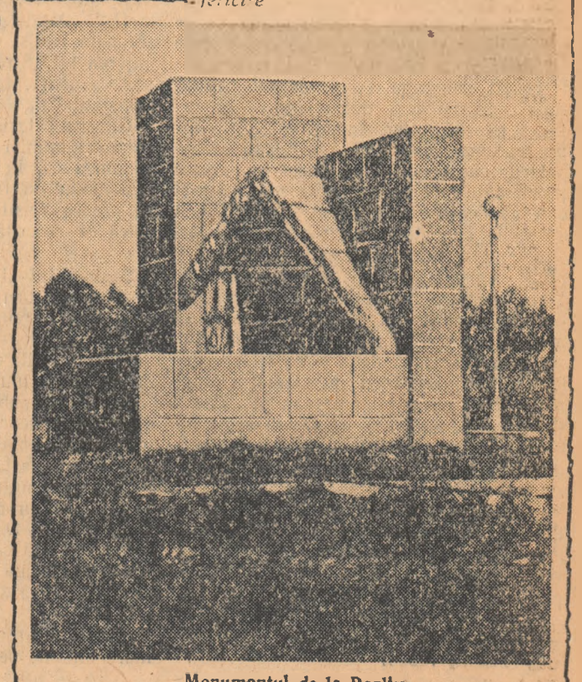

Monumentul de la Razliv

Palatul de Iarnă

Acad. ȘT. MILCU

Leningradul — grandiosul oraș de lîngă golful Finic, păstrează vie amintirea celui mai măreț eveniment din istoria omenirii. Aici, muncitorii, soldații și marinarii revoluționari, luînd cu asalt Palatul de Iarnă, au instaurat pentru prima oară puterea oamenilor muncii de la orașe și sate.

Am vizitat Palatul de Iarnă, acest remarcabil monument artistico-istoric, într-o zi cu lumină alburie, potolită, așa cum sînt multe în Leningrad. Dar efecte uimitoare de lumină și umbră dau arhitecturii Palatului culorile vii, — alb, galben și roșu — folosite în construcția sa. Clădirea masivă, plină de grandoare, se oglindește în apele învolburate ale Nevei, încătușate în cheiuri de granit roșu.

Am intrat cu șuvoiul miilor de oameni care vizitează Palatul, Ermitajul și Muzeul Rus, ale căror colecții prezintă un deosebit interes pentru istoria artei și culturii ruse și mondiale.

Privind mulțimea care se scurgea prin sălile somptuoase, de o rară frumusețe și bogăție ale Palatului, gîndul mea a străbătut anii rămași în urmă, cînd pașii altor stăpîni răsunau sub bolțile înalte.

Palatul de Iarnă a fost reședința țarilor Rusiei. Ani de zile, aceștia s-au lăfăit aici în luxul exorbitant, stors din sîngele poporului oprimat.

Sub zidurile Palatului de Iarnă s-au săvîrșit multe drame, s-au luat multe hotărîri îndreptate împotriva poporului — dar s-au petrecut și evenimente de seamă legate de lupta pentru libertate și dreptate socială a clasei muncitoare.

La 5 februarie 1880, pînă în cel mai îndepărtat ungher al Palatului s-a împrăștiat bubuitul exploziei provocate de revoluționarul Stepan Halturin care a pregătit atentatul nereușit asupra țarului Alexandru al II-lea.

La 9 ianuarie 1905, dînd puțin la o parte perdeaua grea care atîrna la ferestrele înalte, țarul Nicolae al II-lea a urmărit cu ochi somnoroși cum, în Piața Palatului erau împușcați din ordinul lui muncitorii neînarmați, veniți să-și ceară drepturile.

Februarie 1917... Revoluția... Sfîrșitul ultimei familii imperiale a fost însoit de glorie, ca întreaga ei viață. Înghesuindu-se într-o mașină, a plecat pe furiș din Palat, ascunzîndu-se de mînia poporului.

...În acele zile de toamnă, peste străzile și bulevardele marelui oraș nordic bătea un vînt rece, tăios. Începuse insurecția armată. Spre Smolnii începură a se scurge în șuvoaie nesfîrșite detașamentele de muncitori înarmați. În piața Smolnii, agitatorii împărțeau muncitorilor înarmați și soldaților revoluționari apelurile Comitetului Militar Revoluționar.

În același timp, în eter pluteau chemările la luptă transmise prin postul de radio al crucișătorului „Aurora" de către Comitetul Militar Revoluționar: „Garnizoana care păzește căile de acces spre Petrograd trebuie să fie gata de luptă"; „În gări trebuie să fie puse gărzi întărite"...

Comitetul Militar Revoluționar înștiința prin radio întreaga țară de începerea insurecției armate. Ziua mult așteptată sosise. Detașamentele treceau pe străzi în sunetele „Internaționalei".

Fortăreața Petropavlovsk trecuse de partea revoluției proletare. Detașamentele gărzilor roșii fixară pe zidurile înalte și solide ale fortăreței tevile cuiburilor de mitraliere.

Lenin era încă în ilegalitate. Ținea însă legătura permanentă cu Comitetul Central prin curieri. Primea ziare, scrisori, informații, dădea dispoziții, conducea cu mînă fermă lupta revoluționară.

Venise clipa hotărîtoare. Prin gazda la care stătea, Lenin transmise un bilet Comitetului Central, în care cerea să lasă din ilegalitate, să-și ia locul în luptă ca un soldat credincios. Între timp, la locuința lui conspirativă sosi un om de legătură, care-i comunică solemn:

— Comitetul Central vă așteaptă.

Lenin primi comunicarea cu ochi scînteietori. În sfîrșit se putea întoarce la postul său, printre tovarășii credincioși de luptă.

În dimineața zilei de 25 octombrie, proletariatul deținea toate punctele strategice decisive ale capitalei. În mîinile Guvernului Provizoriu rămăsese numai statul major al circumscripției militare și Palatul de Iarnă.

Seara începu asaltul Palatului de Iarnă.

La ora 21, se trase din fortăreața Petropavlovsk o lovitură de tun cu un obuz orb în semn de avertizare. La fel, trase și crucișătorul „Aurora".

Intre „Aurora" și fortăreață, Statul Major al asediului Palatului se făcea semnalizare cu un felinar aprins. „Aurorei" i se semnaliză: „Foc!". Atunci, bubuitul ei greu vesti lumii începutul unei noi ere, era revoluției proletare.

Sprijinită de focul artileriei, mulțimea asediatorilor se apropia mereu de Palat. I se transmise comanda: așteptați semnalul „la asalt".

Înăuntrul Palatului luptau grupuri de gardiști roșii, care pătrunseseră mai înainte acolo.

În curînd se auzi o detunătură de armă — semnalul „la asalt!" și un puhoi de oameni, inundînd porțile și intrările Palatului, răzbi în clădire.

Văzduhul se cutremura de strigătele victorioase de „ura"!

Pe la orele 2 noaptea, Palatul de Iarnă fu cucerit. Ultima citadelă a Guvernului Provizoriu burghez căzu.

...De toate acestea mi-am amintit privind mulțimea din sălile Palatului, mulțimea care poate să se bucure de comorile de artă adunate aici numai pentru că la 25 octombrie 1917 a fost instaurată puterea oamenilor muncii de la orașe și sate, Puterea Sovietică.

PAGINI DE ISTORIE

Marinarii de pe „Potemkin" în Romînia

In ziua de 19 iunie 1905, către orele 6 seara, a apărut în fața Constanței silueta impunătoare a unui uriaș vas de război. După cum relatează gazetele vremii, cheiurile și litoralul pînă departe se umpluseră de oameni care urmăreau cu atenție încordată apropierea vasului oaspe. Acesta salută uscatul prin 24 lovituri de tun și aruncă ancora în dreptul cazinoului, la 2 kilometri de coastă.

In acel moment, Banov, comandantul staționarului *) țarist „Psesuape", care căuta să deslușească pavilionul vasului, a exclamat în franțuzește, plin de mînie:

— Tiens, c'est „Potemkin"!

Intr-adevăr, la prora vasului nou sosit, flutura în bătaia brizei, un drapel roșu. Comandantul țarist nu se înșelase: în fața Constanței se afla vestitul cuirasat de escadră „Kneaz Potemkin-Tavriceski", vasul glorios care purta de 5 zile peste întinsurile Mării Negre, stindardul roșu al revoluției.

Știrea răscoalei de pe „Potemkin" făcuse repede înconjurul lumii. Vladimir Ilici Lenin, într-un articol din ziarul „Proletarii", scria în zilele acelea că trecerea crucișătorului „Potemkin" de partea răscoalei a constituit primul pas spre transformarea revoluției ruse într-o forță internațională, punînd-o față-n față cu statele europene.

Exemplul marinarilor care se răfuiseră crunt cu ofițerii țariști și care îndreptaseră tunurile cuirasatului împotriva asupritorilor poporului rus, stîrnise admirația și entuziasmul maselor largi din toate țările. Opinia publică progresistă mondială aproba cu satisfacție actul curajos al marinarilor răsculați. Larga publicitate ce se făcuse evenimentelor din portul Odessa ca și manifestările de simpatie și solidaritate cu marinarii de pe „Potemkin" creaseră pentru toate guvernele marilor puteri europene o situație extrem de incomodă, chiar amenințătoare: exemplul flotei ruse putea fi contagios. De aceea evenimentele de pe „Potemkin" declanșaseră o activitate intensă și în culisele diplomației europene.

In momentul cînd s-a aflat că „Potemkin" a părăsit Odessa luînd direcția sud, panica a pus stăpînire pe guvernele țărilor riverane. Sultanul a dat ordin ca flota să fie gata de luptă; a fost de asemenea interzisă difuzarea pe bordul navelor de război turcești și în porturile militare a ziarelor care relatau evenimentele de pe „Potemkin". Guvernele romîn și bulgar au luat și ele măsuri de siguranță. In cursul zilei de 19 iunie, consulul rus din Constanța primise din partea guvernului țarist ordinul de a preveni autoritățile romîne asupra unei eventuale debarcări a echipajului răsculat pe țărmul romînesc, și de a le determina pe acestea să refuze categoric aprovizionarea cu alimente, apă și cărbuni a lui „Potemkin". Astfel se prezenta situația în seara lui 19 iunie cînd „Potemkin" a apărut în rada exterioară a Constanței.

Indată ce cuirasatul a aruncat ancora, maiorul Negru, căpitanul portului, a plecat cu o șalupă spre vas. După cum au lăsat să se înțeleagă ziarele care au consemnat episodul primei întîlniri dintre mateloții răsculați și reprezentantul guvernului burghezo-moșieresc romîn — maiorul Negru a urcat pe bordul vasului răzvrătit cuprins de o teamă vecină cu groaza.

Împărtășind mai tîrziu unui corespondent de presă impresiile sale asupra primelor tratative de pe bordul lui „Potemkin", Negru s-a arătat deosebit de surprins că a fost primit și condus de către comitetul revoluționar cu „toate onorurile regulamentare", deși încă de la început el a comunicat acestuia poziția oficială a guvernului romîn.

S-a convenit ca echipajul să trimită o delegație pe uscat pentru a trata cu prefectul de Constanța, Capșa, problemele aprovizionării. A doua zi, generalul Lahovary, ministrul de externe al Romîniei burghezo-moșierești, a primit la Peleș pe primul secretar al consulului țarist, căruia i-a dat asigurări că „vapoarele (odată cu „Potemkin" sosise la Constanța și torpilorul nr. 267) vor fi ocupate de un echipaj romîn și apoi înapoiate".

In dimineața zilei de 20 iunie, maiorul Negru a primit de la Lahovary o telegramă specială în care acesta scria:

„Străduiți-vă să convingeți pe marinarii ruși, că guvernul nostru îi va considera drept dezertori străini și le va acorda în consecință libertatea de îndată ce vor părăsi vaporul lor și vor debarca pe țărm fără arme".

In preajma orei 11, o delegație de pe „Potemkin" a avut o a doua întrevedere cu maiorul Negru. In cadrul acestei întrevederi delegația i-a înmînat căpitanului portului două documente de importanță istorică: proclamațiile „Către întreaga lume civilizată" și „Către toate puterile europene". Ea a cerut ca aceste proclamații să fie împărțite consulilor și corespondenților de presă, pentru a fi aduse la cunoștința tuturor popoarelor. Proclamația „Către întreaga lume civilizată" cuprindea o înflăcărată și zguduitoare chemare la luptă adresată întregii omeniri muncitoare. Arătînd că sarcina armatei ruse este „de a-și spăla în sfîrșit pata rușinoasă de a fi călăii proprilor lor părinți și frați" proclamația spunea: „Noi, echipajul cuirasatului „Kneaz Potemkin"... am decis să facem acest întîi mare pas. Noi nu mai sîntem asasinii și călăii poporului nostru, ci apărătorii lui".

„Sîntem — încheia proclamația — adînc încredințați că cetățenii cinstiți și muncitori ai tuturor țărilor și popoarelor vor întîmpina cu caldă simpatie marea noastră luptă pentru libertate".

A doua proclamație „Către toate puterile europene" anunța întregii lumi, în mod oficial, că cuirasatul de escadră „Kneaz Potemkin-Tavriceski" a trecut de partea revoluției ruse și că se află în stare de război cu guvernul țarist și cu forțele sale armate. Cu privire la acest document, V. I. Lenin scria în zilele acelea în ziarul „Proletarii" că în Romînia, crucișătorul revoluționar a înmînat consulilor proclamația cu declarația de război adresată flotei țariste... Revoluția rusă a adus la cunoștința Europei războiul început de poporul rus împotriva țarismului.

Căpitanul portului Constanța a făgăduit marinarilor potemkiniști că va face ca aceste documente să ajungă la destinație. Ele însă au fost sigilate, expediate la București și predate ambasadei țariste. Inainte de aceasta, însă, a luat cunoștință de ele consulul țarist din Constanța. Acesta auzise că delegații de pe „Potemkin" se întîlniseră în port cu marinarii din echipajul staționarului țarist „Psesuape" și că se îmbrățișaseră frățește, exclamînd: Rusia e liberă! Temîndu-se ca și staționarul să nu urmeze exemplul cuirasatului, consulul a sosit imediat pe bordul lui „Psesuape", a adunat echipajul și i-a luat din nou jurămîntul de credință către țar.

Către amiază a avut loc pe „Potemkin" o adunare a întregului echipaj, convocată de comitetul revoluționar al vasului. Majoritatea marinarilor s-au pronunțat împotriva propunerii guvernului burghezo-moșieresc romîn. Și astfel, la orele 14,30 „Potemkin" a ridicat ancora și a părăsit Constanța, luînd inițial direcția sud, spre a deruta autoritățile romîne și spionii țariști din Constanța. După un timp, el și-a schimbat direcția și a pornit cu mare viteză către răsărit.

In timp ce „Potemkin" purta mai departe drapelul revoluției spre țărmurile Crimeii, între Petersburg, București și Constanța continua intens schimbul de telegrame oficiale și secrete. Slugărnicia guvernului burghezo-moșieresc romîn a fost răsplătită printr-o telegramă în care acesta primea mulțumiri personale din partea țarului Nicolae al II-lea pentru refuzul de a da provizii marinarilor răsculați.

ULTIMA ORA T
Prin fir special de la coresp
LONDRA, PARIS, BERLIN, V
Vasul „Potemkin" la Constanța
LONDRA, PARIS, B
Plecarea vasului „Potemkin"
Marinari de pe „Potemkin" răpiți de spioni

Din presa anului 1905

Resortul real al zelului guvernului Cantacuzino era departe de a fi atît de lăudabil. Intreaga corespondență diplomatică purtată în jurul „afacerii Potemkin" scoate în evidență teama care și-a pus pecetea pe toate acțiunile guvernului romîn; consulul țarist din Romînia arăta în rapoartele sale că „autoritățile romîne și-au pierdut capul", că ele n-au fost la înălțimea speranței pe care și-o pusese în ele țarul. Extraordinara putere de foc de care dispunea „Potemkin" — unul din cele mai moderne și mai puternice cuirasate din lume, lansat doar cu cinci ani în urmă — a înspăimîntat pur și simplu autoritățile romîne.

După relatările presei contemporane, o singură lovitură de tun a lui „Potemkin" ar fi fost suficientă ca să-l determine pe prefectul de Constanța de a da marinarilor toate proviziile cerute.

Flota din Marea Neagră rămasă credincioasă țarului urmărea în permanență cuirasatul revoluționar. A doua zi după plecarea lui „Potemkin", la 21 iunie, a sosit la Constanța un torpilor țarist „Stremitelnii". Comandantul acestuia, Lauge, a avut o întrevedere cu Cozlinski, comandantul marinei militare romîne, pe bordul crucișătorului „Elisabeta"; asupra acestei întrevederi s-a păstrat, după relatările presei, „cea mai desăvîrșită discreție". „Ministerul nostru de externe — scria un ziarist — fusese prevenit de trimiterea lui „Stremitelnii". Așa se explică sosirea neașteptată a d-lui Cozlinski la Constanța".

Guvernul țarist căuta să obțină din partea Romîniei burghezo-moșierești promisiunea că, în cazul cînd echipajul lui „Potemkin" ar fi revenit și ar fi acceptat să predea vasul și să debarce, el să fie extrădat autorităților țariste.

★

Sosirea lui „Potemkin" în apele romînești a stîrnit în masele largi populare un uriaș val de simpatie pentru marinarii răsculați: delegații de pe vasul răsculat au fost primiți cu dragoste și entuziasm de populația muncitoare a Constanței.

Renăscută sub influența revoluției ruse din 1905, mișcarea muncitorească din Romînia își afirma solidaritatea de luptă cu eroicul proletariat rus. Atitudinea slugarnică a guvernului romîn a stîrnit revolta și mînia tuturor oamenilor cinstiți din țara noastră. Dînd glas sentimentului de adîncă revoltă ce cuprinsese masele largi ale clasei muncitoare, ziarul „Romînia Muncitoare" a publicat un editorial în care spunea:

„Guvernul romîn a săvîrșit cea mai mare infamie pe care o poate săvîrși guvernul unei țări neatîrnate. In slugărnicia lui față de spînzurătorul tuturor rușilor și împins mai ales de solidaritatea care ține toate guvernele de clasă strîns unite împotriva tuturor veleităților revoluționare, a refuzat răzvrătiților de pe vasul „Potemkin" aprovizionarea cu pîine, care nu se refuză nici celor mai monstruoși criminali".

Cu privire la purtarea cavalerească a marinarilor ruși, ziarul scria în continuare:

„Aceștia, luptătorii unei cauze sfinte, s-au mărginit să ceară aprovizionarea, atunci cînd ar fi putut-o impune. Ar fi fost deajuns să trimită o singură bombă asupra Constanței pentru ca autoritățile noastre să le acorde silite ceea ce nu voiau de bună voie. Dar s-au gîndit revoltații de pe „Potemkin" că pe catargul lor fîlfîia drapelul roșu și n-au voit să-l necinstească, deși nu e o necinste să pretinzi ceea ce ți se cuvine în baza legilor superioare ale umanității.

Generalul diplomat (I. Lahovary n.r.)... poate conta de pe acum pe o placă cu briliante din partea țarului Nicolae".

Cele ce aveau să urmeze erau de natură să mărească „meritele" lui Lahovary și ale întregului guvern romîn față de autocratul rus.

★

In noaptea de 24 iunie, la orele 2 „Potemkin" a sosit din nou la Constanța. După ce încercase zadarnic să obțină provizii din portul Feodosia, echipajul luase hotărîrea de a relua tratativele cu guvernul romîn.

„Emoția — transmiteau de la Constanța corespondenții de presă — e de nedescris. Deși tîrziu noaptea, lumea încunoștințată de evenimente aleargă din toate părțile spre port".

La Constanța se afla însuși primul ministru Grigore Cantacuzino. Pe baza materialelor descoperite în arhivele secrete țariste, istoricii sovietici ne dau informații prețioase cu privire la împrejurările în care a avut loc predarea lui „Potemkin". Istoricul sovietic E. I. Spivakovski menționează că burghezia și moșierimea romînă, printre alte mijloace folosite pentru a-i determina pe potemkiniști să se predea — s-a folosit și de ajutorul trădătorilor din conducerea de dreapta a social-democrației romîne. Chiar în ziua celei de a doua sosiri a lui „Potemkin" la Constanța, atașatul militar țarist din București raporta Statului Major, că un grup de socialiști din București s-au adresat lui Lahovary ca să le permită să plece la Constanța „pentru a convinge echipajul să se predea în condițiile propuse de guvernul romîn". Despre această călătorie, presa burgheză n-a suflat un cuvînt. Insă dușmanul poporului, C. I. Rakovski, dovedit ulterior ca dușman strecurat în mișcarea socialistă din Romînia, spre a potoli revolta elementelor cinstite revoluționare, a scris un articol în care mărturisea că, într-adevăr, s-a urcat pe bordul lui „Potemkin" desigur nu „cu inima ușoară" unde — scria el — «ne-am mărginit să confirmăm garanția pe care legile țării noastre le dau acelora ce se numesc „criminali politici"».

Diplomația țaristă s-a străduit pînă în ultimul moment să silească guvernul Cantacuzino să împiedice debarcarea potemkiniștilor. Valul mîniei populare, presiunea opiniei publice progresiste mondiale precum și teama de complicații internaționale (escadra țaristă care-l urmărea pe „Potemkin" putea începe lupta cu acesta chiar în rada Constanței) — au fost însă factorii determinanți care au silit guvernul burghezo-moșieresc romîn să promită potemkiniștilor că nu-i va extrăda. După o serie de întrevederi între marinarul Matiuscenko, conducătorul Comitetului revoluționar de pe cuirasat, și oficialitățile romîne în frunte cu primul ministru Cantacuzino, în ziua de 25 Iunie la orele 14, răsculații au început debarcarea, luîndu-și rămas bun pentru totdeauna de la vasul lor iubit. Atît ziarele vremii cît și memoriile unora dintre marinari descriu în culori vii acest moment istoric, emoționant; departe de a fi un episod trist, debarcarea revoluționarilor de pe „Potemkin" s-a transformat într-o uriașă și caldă demonstrație de solidaritate internațională.

„Toată Constanța e în picioare — scriau ziarele — zeci de mii de oameni năvălesc în port; bărcile sînt luate cu asalt". „Un public imens staționează pe cheiuri și primește cu urale pe cei debarcați. Multă lume cumpără panglici cu inscripția vaporului".

Potemkinistul Licev, în memoriile sale, descrie momentul debarcării în astfel de cuvinte:

„Pe țărm am fost întîmpinați cu urale de salut. Acestea răsunau și erau repetate pe întregul litoral. O uriașă mulțime de oameni ai muncii din Constanța întîmpină echipajul cuirasatului revoluționar rus. Această minunată demonstrație de solidaritate internațională a oamenilor muncii a produs asupra noastră o impresie uriașă, de neuitat".

In momentul cînd primele bărci și șalupe cu marinari au acostat la țărm, marinarii revoluționari au fost îmbrățișați și chiar pe chei, mulțimea împreună cu oaspeții dragi a început să danseze. Sute de oameni simpli din Constanța s-au oferit să-i găzduiască pe marinarii ruși. Pe cheiurile Constanței echipajul gloriosului cuirasat a putut cunoaște adevăratul popor romîn, pe miile de oameni simpli și modești, care au răsplătit astfel cu căldura inimii lor cinstite, suferințele eroicilor revoluționari de pe „Potemkin".

In timp ce ecoul uriașei demonstrații populare de la Constanța se răspîndea pe toate continentele, a doua zi, la 26 iunie, au sosit în port cuirasatele „Sinope" și „Cestma" precum și cîteva contratorpiloare care făceau parte din escadra țaristă de urmărire. In după amiaza aceleiași zile era semnat actul de cedare a lui „Potemkin":

„M. S. Regele a binevoit a înapoia Majestății sale Țarului tuturor rușilor, cuirasatul „Potemkin" sosit în neregulă în apele teritoriale romînești..."

Cu aceeași bunăvoință l-ar fi înapoiat Carol I și pe marinarii răzvrătiți, dacă în calea planurilor burgheziei și moșierimii n-ar fi stat poporul muncitor romîn. Clasa noastră muncitoare i-a apărat cu curaj și dragoste frățească pe marinarii de pe „Potemkin" și a împiedicat guvernul reacționar de a-i preda țarului.

Totuși, guvernul romîn, lucrînd în strînsă legătură cu Ohrana țaristă a căutat, pe căi ocolite, să satisfacă setea sîngeroasă de răzbunare a călăilor țariști. Siguranța romînă a ajutat spionilor țariști să momească pe unii marinari ruși — cu promisiuni de grațiere — ca să treacă în Rusia. Spionii Ohranei au organizat, mai cu seamă la Galați, răpirea unora din marinari. Guvernul romîn a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a se descotorosi de potemkiniști dîndu-le, de pildă, pașapoarte false pentru a putea fi arestați în Austro-Ungaria, punînd poliția să le facă tot felul de șicane, repartizîndu-i în regiunile vecine cu granița rusă în raza de acțiune a spionilor țariști etc.

Ca răspuns la manevrele guvernului, clasa muncitoare a luat inițiativa înființării unei asociații pentru ajutorarea marinarilor ruși. In același timp în Elveția, V. I. Lenin și N. K. Krupskaia au început o campanie pentru ajutorarea potemkiniștilor, organizînd o colectă de fonduri în toate țările europene.

In ciuda manevrelor oportuniștilor din conducerea mișcării socialiste, care voiau să-i țină pe unii din marinari departe de lupta politică, muncitorii romîni au dus împreună cu potemkiniștii numeroase acțiuni de luptă revoluționară.

Un rol important în mișcarea muncitorească din acea perioadă l-a avut grupul de potemkiniști în frunte cu bolșevicii Licev și Spinov, care lucra la Cîmpina și Buștenari. Fiind muncitori cu o înaltă calificare (mecanici, mașiniști etc.) potemkiniștii din acest grup au fost angajați în bloc în industria petroliferă. Prezența grupului potemkinist de pe Valea Prahovei a fost puternic resimțită de regimul burghezo-moșieresc. Îndată ce au sosit la Cîmpina, potemkiniștii au organizat un club unde—își amintește I. Licev — „organizam convorbiri în grup, explicînd foarte amănunțit muncitorilor romîni semnificația politică a evenimentelor revoluționare care se desfășoară în Rusia. Aceste convorbiri au constituit de fapt cea mai bună formă de propagandă revoluționară". Datorită participării active a potemkiniștilor, s-a înființat prima uniune sindicală a metalurgiștilor din Cîmpina. Potemkiniștii au participat la organizarea unei serii de greve, ceea ce a determinat autoritățile să-l pună în vedere marinarului Spinov ca să înceteze „discuțiile și întrunirile politice".

In ianuarie 1907, unul din potemkiniști, Lîsak, a murit în urma unui accident de muncă. Accidentul se datora administrației de la „Steaua Romînă" care, în goană după profit, neglijase montarea unui dispozitiv de siguranță la puțurile de foraj.

Licev și Spinov au cerut autorităților permisiunea de a-l înmormînta pe Lîsak „după obiceiul rusesc". Crezînd că e vorba de o practică religioasă cu specific național, acestea au admis cererea potemkiniștilor.

Ziua înmormîntării lui Lîsak a fost declarată zi de grevă; la Cîmpina au sosit delegații ale potemkiniștilor din alte orașe, precum și sute de delegații de muncitori romîni. Inmormîntarea lui Lîsak s-a transformat într-o grandioasă demonstrație politică. Participanții purtau brasarde și cocarde roșii, coroane de flori cu panglici roșii. Carul funebru purta inscripțiile: „Victima muncii", „Unui marinar al libertății", „Proletari din toate țările, uniți-vă".

In momentul coborîrii sicriului în groapă, corul potemkiniștilor a cîntat imnul revoluționar: „A pierit în înpilare" apoi năvalnic, din mii de piepturi, a răsunat „Internationala".

Drept represalii pentru felul cum potemkiniștii organizaseră funeraliile lui Lîsak, aceștia au fost ținuți arestați 5 zile, iar sindicatul dizolvat.

Două luni după moartea lui Lîsak, cu prilejul răscoalelor din 1907, cei 80 de potemkiniști de pe valea Prahovei au fost din nou arestați ca instigatori ai țăranilor.

Acei dintre potemkiniști care au fost angajați la sate, ca mecanici, au avut de asemenea un rol de seamă în crearea atmosferei revoluționare ce a pregătit marile răscoale țărănești. Un alt grup de potemkiniști, cei din Tulcea, participau la organizarea trecerii clandestine a literaturii revoluționare în Rusia; grupul de potemkiniști din nordul Dobrogei a organizat acțiuni în rîndurile pescarilor Deltei.

Avîntul revoluționar din Romînia anilor 1905—1907, ca și luptele revoluționare ce au avut loc ulterior, sînt strîns legate de participarea activă a marinarilor potemkiniști la lupta de eliberare a proletariatului și țărănimii de la noi.

★

Salvele trase de „Potemkin", în iunie 1905, la Odessa, nu au putut vesti triumful primei revoluții ruse. Abia după 12 ani, în noaptea aceea de neuitat, a lui Octombrie 1917, un alt crucișător, ce purta numele zorilor, avea să anunțe omenirii începutul unei ere istorice noi. Dar salvele victorioase ale „Aurorei" au fost precedate de fulgere ce spintecaseră veacuri și decenii de-a rîndul, bezna adîncă a asupririi și deznădejdii.

Un asemenea fulger prevestitor al marii înnoiri a fost și lupta eroicului „Potemkin". Ea, această luptă, ca întreaga revoluție rusă de la începutul veacului nostru, a pregătit — așa cum ne învață Vladimir Ilici — triumful din Octombrie 1917.

MATEI IONESCU

*) Vas de război

„Decretul despre pace, primul decret dat de Puterea Sovietică"
Pictură de I. A. Segal.

„Vorbește Moscova!"

— Ascultînd emisiunea în limba romînă a radiodifuziunii sovietice —

Se înnoptează. E o seară de toamnă încărcată de miresmele frunzelor ofilite și a ogoarelor reavăne, brăzdate de pluguri. Pe ulițele satului Sînpetru, din regiunea Stalin, colectiviștii, întovărășiții, țăranii cu gospodării individuale se îndreaptă spre case. A fost o zi de muncă grea, dar rodnică. Colectiviștii au strîns cartofii de pe încă 20 ha., iar sfeclă de zahăr de pe alte 35 ha. Intovărășiților le-a mai rămas foarte puțin din ceea ce-și planificaseră pentru însămînțările de toamnă. Mulți dintre țăranii muncitori au adunat de pe cîmp ultimele kilograme de cartofi și varză. După o asemenea zi, odihna este bine venită.

...In camera caldă, primitoare, a colectivistului Traian Stroe, e adunată în jurul difuzorului întreaga familie.

Ora 9 fix. Cîteva clipe de liniște și, deodată, camera e inundată de cunoscuta melodie care, însoțită de o voce domoală, dar deosebit de clară, anunță începutul emisiunii transmise zilnic de radio Moscova pentru ascultătorii din Republica Populară Romînă.

— Vorbește Moscova! Vorbește Moscova!

Ai casei se strîng mai aproape de difuzor. Gospodina lasă și ea treburile. In cameră încetează orice mișcare.

Nu-i prima seară cînd familia lui Traian Stroe se adună cu atîta interes în jurul difuzorului, după cum nu-i singura familie din sat care ascultă cu atîta atenție glasul Moscovei.

Inceputul emisiunii a potolit forfota și în casa cu nr. 348, unde locuește Dumitru Rat, membru în întovărășire, a adunat în jurul aparatului familia lui Constantin Iacob, socotitor la gospodăria agricolă colectivă, a atras atenția și grupului de țărani muncitori care discuta, împreună cu agronomul, despre mersul lucrărilor de toamnă în comună.

„Știri din Țara Sovietelor" — anunță crainicul de la radio Moscova.

Cu viu interes, locuitorii satului, oameni de toate vîrstele, află despre entuziasmul cu care oamenii sovietici din uzine și de pe ogoare întîmpină măreața sărbătoare a celei de a 37-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

Vocea crainicului anunță acum radioreportajul de la serata care a avut loc de curînd la Casa Cinematografiei din Moscova, consacrată sărbătoririi Lunii Prieteniei Romîno-Sovietice. Cuvîntările și salutările trimise de oamenii sovietici care ne-au vizitat țara sînt urmărite de ascultători cu legitimă mîndrie.

La propunerea lui Ion Burgan, un grup de colectiviști, ascultînd emisiunea au hotărît să trimită și ei o scrisoare comitetului de radio din Moscova, în care să povestească cum sînt folosite și la ei în sat înaintatele metode agrotehnice, cum experiența colhoznicilor este urmată zi de zi nu numai de colectiviști și întovărășiți, dar și de țăranii cu gospodării individuale din comună.

Melodia ce anunțase începutul emisiunii revine din nou, parcă mai puternică, însoțită de vocea crainicului postului de radio Moscova: „Am transmis emisiunea noastră pentru ascultătorii din Republica Populară Romînă".

Glasul Moscovei, este ascultat în fiecare seară de țăranii muncitori din Sînpetru, ca și de numeroșii auditori de pe întregul cuprins al patriei.

Florica SAVA

La un curs popular de limba rusă

Elevii ciclului trei de la Ministerul Căilor Ferate trăiau plăcutele momente ale revederii: din nou se aflau împreună, la începutul anului școlar, la cursul lor de limba rusă.

Zenaida Vîlcov, profesoara care le-a condus primii pași, rostește cu emoție numele elevilor. Aproape fiecare nume îi evocă amintiri: unul avea dificultăți la pronunțare, altul se lupta aprig cu declinările, altul...

Lecția de astăzi poartă titlul „V imia celoveka", („In numele omului"). Elevii citesc despre realitățile din Romînia care, eliberată la 23 August 1944, a devenit dintr-o țară agricolă și înapoiată, un stat cu o industrie și o agricultură în plină dezvoltare.

Cuvintele răsună în sală ca niște note rotunde, clare; închizi ochii și corectitudinea, siguranța pronunțării, te ispitesc să crezi că te afli într-o școală cu limba de predare rusă. Profesoara intervine deseori cu cîte un „haraşo", care exprimă aprobarea și buna ei apreciere.

Cuprinzînd clasa cu priviri calde, Zenaida Vîlcov întreabă:

— **Moglo bi biti 23 Avgusta, esli bi ne bilo bi sedmoe Noiabria?**

Elevii urmăresc cu atenție fiecare cuvînt și încet, încet, deslușesc înțelesul frazei: era cu putință 23 August fără 7 Noiembrie?

Florea Marinescu cere să răspundă, și cuvintele lui se succed armonios:

— **Esli bi ne bilo velicoi Octiabrscoi revoliuții ne moglo bi biti i 23 Avgusta.** (Fără 7 Noiembrie nu ar fi fost posibil 23 August).

— **Cine a fost în fruntea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie?** întreabă profesoara.

— **Revoliuției rucovodili Lenin i Stalin.** (Lenin și Stalin au condus revoluția).

Pe masa Zenaidei Vîlcov se află înșirate mai multe ilustrații. Profesoara ia una din ele și o arată elevilor; pe planul din stînga se vede apa lacului Razliv, iar pe mal — Vladimir Ilici, cu haina pe umăr, strîngînd mîna lui Stalin, credincios prieten și tovarăș de luptă.

—Unde vorbește Lenin? întreabă profesoara arătînd un alt tablou, care-l înfățișează pe Lenin la tribună.

— **Lenin govorit na tribune,** se aude glasul celui întrebat. Apoi Georgeta Mînzală adaugă, din proprie inițiativă:

— **Lenin govorit narodu...**

Printre alte metode pedagogice, Zenaida Vîlcov folosește lectura în colectiv a lecției următoare, ca prim contact cu materialul nou. De data aceasta, pe lîngă lectura noii lecții, care face o scurtă prezentare a savantului I. V. Miciurin, transformatorul naturii, profesoara recurge și la discuții.

Zilei istorice de 7 Noiembrie, poeții sovietici i-au închinat înaripate versuri. Zenaida Vîlcov citește elevilor din poeziile lui Surkov, Jarov și Mihalkov.

Lecția a luat sfîrșit. In cinstea lui 7 Noiembrie, Elena Șerbănescu, Georgeta Mînzală și Natalia Scarlat vor învăța pe dinafară una din cele trei poezii. La lecția viitoare, colegii lor vor avea prilejul să le asculte recitînd fără nici o greșeală.

Elevii se despart de profesoară: „Dosvidania, Zenaida Nikolaevna, dosvidania!..."

V. CATUNEANU

Importanța istorică a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie

Articol scris pentru „Veac Nou"
de I. LEONOV

Nici o revoluție nu a exercitat în decursul istoriei o influență atît de binefăcătoare asupra dezvoltării societății omenești ca Revoluția din Octombrie; ea a însemnat o cotitură radicală în istoria mondială, de la vechea lume capitalistă spre o lume nouă, socialistă.

Intr-o țară uriașă, care ocupă a șasea parte a globului, a învins definitiv o nouă orînduire socială — orînduirea socialistă, care reprezintă o treaptă superioară în dezvoltarea societății în comparație cu orînduirea capitalistă. Inainte de Revoluția din Octombrie, toate schimbările în dezvoltarea societății se reduceau la aceea că locul unor exploatatori era luat de alții, iar oamenii muncii continuau să rămînă asupriți. Revoluția din Octombrie a dus la lichidarea oricărei exploatări a omului de către om, demonstrînd astfel că orînduirea capitalistă nu este veșnică și de neclintit

Revoluția a respins teoriile reacționare cu privire la faptul că masele populare sînt incapabile de creație istorică independentă, că soarta statelor poate fi hotărîtă doar de către conducătorii ieșiți din rîndul claselor avute. Luînd puterea în propriile lor mîini și devenind stăpîni pe soarta lor, muncitorii și țăranii din Rusia, conduși de Partidul Comunist, au dovedit lumii întregi că oamenii muncii reprezintă forța principală a oricărei societăți, sînt făuritorii istoriei, că tocmai poporului îi aparține rolul hotărîtor în dezvoltarea progresistă a societății. Astăzi și dușmanii Uniunii Sovietice trebuie să recunoască că Rusia, înapoiată în trecut din punct de vedere economic, a fost transformată, datorită eforturilor poporului, într-o mare putere socialistă, a cărei economie și cultură se dezvoltă într-un ritm necunoscut în trecut.

Rusia țaristă rămînea tot mai mult în urmă față de țările înaintate ale lumii; Statul Sovietic creat de Revoluția din Octombrie, nu numai că a ajuns dar a și depășit principalele țări capitaliste încă înaintea celui de al doilea război mondial în ceea ce privește ritmul de dezvoltare al industriei și al tehnicii producției. Astăzi, producția industrială a U.R.S.S. depășește de peste 2 ori nivelul anului 1940.

In cei 37 de ani, agricultura a făcut progrese însemnate. In locul vechii agriculturi fărîmițate, cu cele 25 milioane de gospodării țărănești private, a fost creată și consolidată orînduirea colhoznică, care reprezintă cea mai înaintată agricultură din lume, înzestrată cu o tehnică perfecționată. In Uniunea Sovietică, sistemul socialist al agriculturii include 94.000 de colhozuri, 8.950 S.M.T. și peste 4.700 sovhozuri. Veniturile reale ale colhoznicilor sînt de cîteva ori mai mari decît veniturile țăranilor înainte de Revoluție.

In nici o țară capitalistă nu există atîtea școli, institute de învățămînt superior, institute de cercetări științifice, cluburi, biblioteci și alte centre de cultură. Dealtfel, acest fapt a fost puternic subliniat de nenumărate ori de membrii delegațiilor din țările apusene, care au vizitat U.R.S.S. De la Revoluția din Octombrie, în Țara Sovietică au fost deschise aproape 100.000 școli și peste 750 de instituții de învățămînt superior. Uniunea Sovietică a devenit țara cu cea mai înaintată cultură din lume.

Un factor important al puternicei dezvoltări economice și culturale a țării îl constituie faptul că în Uniunea Sovietică oamenii lucrează pentru ei, pentru societatea lor. Revoluția din Octombrie a transformat pămîntul, fabricile, uzinele, mijloacele de transport în proprietate obștească, schimbînd în chip radical scopul producției. Producția socială în Țara Sovietică nu se dezvoltă în vederea îmbogățirii unor oameni sau grupuri de oameni, ci pentru satisfacerea maximă a necesităților materiale și culturale ale tuturor membrilor societății.

Datorită acestui fapt, Revoluția din Octombrie a creat toate condițiile pentru creșterea neîntreruptă a nivelului material și cultural al celor ce muncesc. Repartizarea venitului național în interesul oamenilor muncii, faptul că toți cetățenii au asigurată munca, învățămîntul gratuit și deservirea medicală a populației, prin sistemul asigurărilor sociale pus la dispoziția oamenilor muncii în contul statului — toți acești factori și alții asemănători asigură poporului sovietic o viață îmbelșugată și fericită. Omul cu nevoile sale crescînde a devenit centrul atenției întregii societăți. In aceasta constă puterea și invincibilitatea Statului Sovietic.

Crearea uniunii frățești a popoarelor din Rusia a însemnat o măreață realizare a Revoluției din Octombrie. Revoluția a adus libertate tuturor popoarelor Rusiei, asuprite în trecut, a stabilit o deplină egalitate în drepturi între popoare, fiecare națiune avînd la dispoziție cele mai largi posibilități pentru a-și construi o viață nouă. Cu ajutorul poporului rus, popoarele asuprite în trecut și-au construit o industrie proprie, o agricultură avansată și o cultură înfloritoare. Popoarele s-au unit într-o singură familie și pe baza înțelegerii reciproce au constituit Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, primul stat multinațional din istorie creat pe baza prieteniei și a colaborării strînse între popoarele egale în drepturi. Revoluția din Octombrie a arătat tuturor popoarelor asuprite din lume calea sigură spre libertate națională și socială.

Ideile proclamate de Revoluția din Octombrie au fost preluate de oamenii muncii din țările de democrație populară, care le transpun în viață. Astăzi, U.R.S.S. nu mai este o insulă socialistă izolată în mijlocul țărilor capitaliste. Victoria repurtată asupra imperialiștilor germani și japonezi în cursul celui de al II-lea război mondial a dus la slăbirea continuă a sistemului mondial capitalist, la desprinderea din acest sistem a unui șir de state din Europa și Asia. Izgonirea de către Armata Sovietică a cotropitorilor fasciști din țările Europei centrale și de sud-est, a ajutat muncitorilor și țăranilor din Polonia, Cehoslovacia, Bulgaria, Romînia, Ungaria și Albania să-și ia soarta în propriile lor mîini și să instaureze în țările respective puterea populară. Oamenii muncii din aceste țări au pornit pe drumul muncitorilor și țăranilor din Rusia, trecînd la construirea societății socialiste.

Victoria revoluției populare în China a însemnat o lovitură puternică dată imperialismului. Mao Tze-dun spune că bubuitul tunurilor Revoluției din Octombrie a făcut să ajungă pînă în China învățătura marxist-leninistă. Urmînd această învățătură, poporul chinez de 600.000.000, sub conducerea Partidului Comunist Chinez, a scuturat jugul imperialismului străin și al asupririi moșierești, pășind spre zorii unei noi orînduiri. Crearea Republicii Populare Chineze, a Republicii Populare Democrate în Coreea de nord, a Republicii Democrate Vietnam arată influența considerabilă pe care a exercitat-o Revoluția din Octombrie asupra cauzei eliberării naționale a popoarelor din țările coloniale și dependente de sub jugul imperialismului.

Revoluția din Octombrie a pus baza unor relații noi între state. Chiar de la începutul existenței sale, Statul Sovietic a declarat în auzul lumii întregi că va transpune cu consecvență în viața politică pacea între popoare. A doua zi după victoria revoluției, Puterea Sovietică a adoptat decretul despre pace și de atunci duce în mod ferm politica de pace, colaborare și prietenie între popoare.

Recent, două mari puteri — Uniunea Sovietică și Republica Populară Chineză, într-o declarație comună, au proclamat din nou în fața lumii întregi țelurile politicii lor pașnice. Uniunea Sovietică și Republica Populară Chineză, se spune în declarație — consideră necesar să declare că „vor pune și pe viitor la baza relațiilor lor cu țările din Asia și din zona Pacificului, cît și cu alte state, aplicarea strictă a principiilor respectării reciproce a suveranității și integrității teritoriale, a neagresiunii reciproce, neamestecului reciproc în treburile interne, egalității și avantajului reciproc, coexistenței pașnice..."

In aceste principii se află expusă esența politicii externe a țărilor lagărului democratic și socialist. Bazată pe aceste principii, politica Uniunii Sovietice corespunde intereselor tuturor popoarelor, ori care ar fi orînduirea lor socială. Nu încape îndoială că politica păcii și prieteniei între popoare, proclamată de Revoluția Socialistă din Octombrie, va învinge toate obstacolele și va triumfa în lumea întreagă.

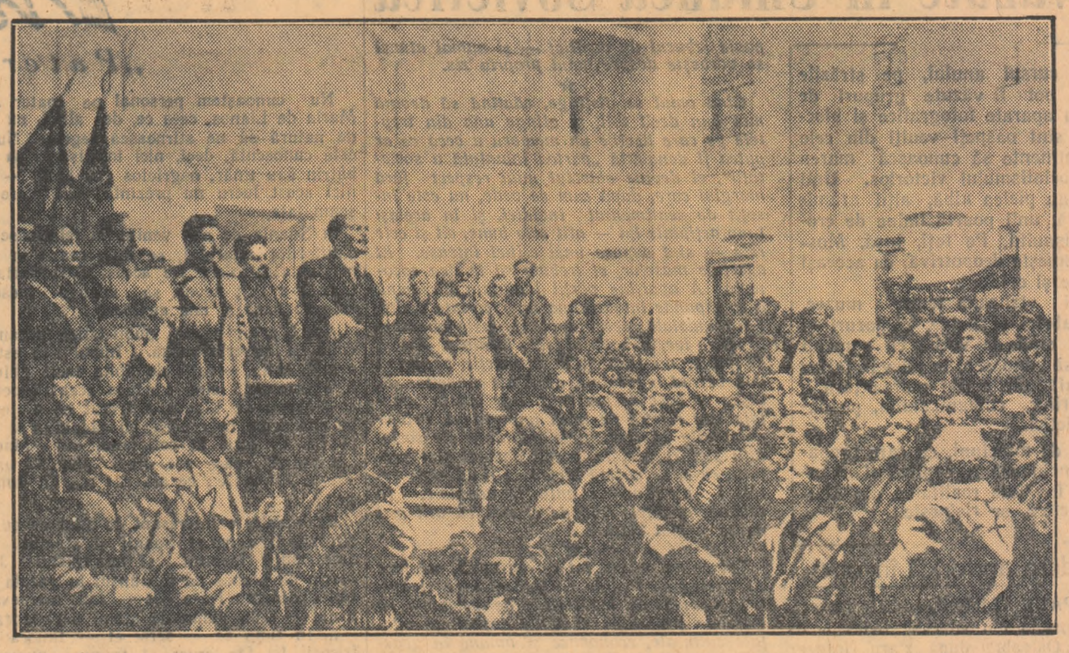

„Puterea Sovietelor — Pace popoarelor".
Tablou de D. A. Nalbandian, V. N. Basov, N. P. Mesceaninov, V. A. Tribîlovski, N. A. Suzdalțev.

Bucuria colectiviștilor

20 octombrie 1954. Zi mare în gospodăria agricolă colectivă „Ilie Pintilie" din comuna Bălțați, raionul Tîrgu Frumos. Ultimele brazde au fost trase, recoltatul produselor de așemenea, terminat. Angajamentul luat în întrecerea socialistă pornită în cinstea zilei de 7 Noiembrie a fost îndeplinit cu 10 zile înainte de termen. In seara aceasta, președintele gospodăriei, Florea Zaharia, a adus o veste mare.

„Tovarăși, am cîștigat steagul întrecerii pe întreg raionul. In cîteva zile, îl vom vedea aici, la noi. Îl vom așeza la colțul roșu. Și acum — îndeamnă președintele — să nu ne culcăm pe laurii victoriei, să pornim la treabă, că bate iarna la ușă și avem atîtea de făcut..

In gospodăria agricolă colectivă din Bălțați, au fost multe zile de bucurie în cei cinci ani de cînd s-a constituit.

★

1951. Era în spre toamnă. Se culesese rodul celui de al doilea an al muncii colective. 38 familii de țărani muncitori din comuna Bălțați, făcuseră primii pași în gospodărie. Învinseseră greutăți, luptaseră ca să înlăture greșelile inerente oricărui început. Dar cîte mai aveau de făcut! Văzuseră în filme, ascultaseră conferințe despre viața minunată a colhoznicilor sovietici. Și cît ar fi dorit fiecare dintre colectiviști să meargă în colhozurile sovietice, să-i vadă pe colhoznici cum muncesc, cum trăiesc! In acest timp, cînd în gospodăria agricolă colectivă „Ilie Pintilie" se făureau planuri de viitor, se puneau temelii puternice pentru organizarea socialistă a muncii, sosi o veste, o mare bucurie. Unul dintre colectiviștii gospodăriei va face parte din delegația care va vizita Uniunea Sovietică. Era Ana Martinică. O tînără în a cărei ochi sclipea, mai mult decît oricînd, fericirea.

— Să scrii tot ce vezi, o îndemnau colectiviștii. Să nu-ți scape nimic.

— Să te interesezi cum organizează ei munca în brigadă — îi cereau brigadierii.

— Să afli cum țin ei evidența — o ruga socotitorul.

Și cererile curgeau șuvoi. In carnetul nou cumpărat, Ana Martinică își însemna cu grijă tot ce i se spunea. O copleșise parcă mîndrea ce i-o încredințau țăranii colectiviști.

Au trecut cîteva săptămîni. Colectiviștii o așteptau pe delegata lor cu nerăbdare. Au primit-o cu mare alai și din nou cu întrebări peste întrebări. Consiliul de conducere s-a strîns într-o ședință, a analizat lipsurile gospodăriei, a plănuit o mai bună organizare a muncii.

— Ați auzit, spunea președintele gospodăriei, ați auzit cu urechile voastre ce ne-a povestit Ana. Adevărate fabrici de cereale sînt colhozurile sovietice! Au dezvoltat puternice ramuri anexe. Să le luăm exemplu.

In gospodărie, au început de atunci să se pună temelii noi pentru ramuri anexe, să se lucreze pămîntul după metode mai avansate, așa cum văzuse colectivista Ana Martinică în colhozurile sovietice. In grajdurile gospodăriei, au fost aduse vite de rasă: vaci Siementhal, cai frumoși și puternici, porci York. Și-au încropit și o crescătorie de păsări, cu găini de soiul Rhode island. La cîmp, mașinile semănau grîul în rînduri încrucișate. Din creditele acordate de stat și din veniturile realizate prin valorificarea produselor, au cumpărat semănători cu tracțiune animală, căruțe, sănii și alte unelte agricole. Avutul gospodăriei creștea, traiul oamenilor se îmbunătățea tot mai mult. Foștii robi de pe moșia boierului Deleanu începeau să aibă casa îndestulată. Experiența colhoznicilor sovietici le-a ajutat să învingă multe greutăți, să-și alcătuiască mai bine munca.

★

1952. In gospodăria agricolă colectivă „Ilie Pintilie", e mare fierbere. Deasupra porții, colectiviștii au pus o placardă împodobită cu flori pe care au scris cu litere groase: „Bine ați venit". Gospodarii din Bălțați așteptau oaspeți dragi: delegați sovietici. Iată că colhoznicii sovietici veneau să-i viziteze la ei acasă, să-i sfătuiască frățește.

Au stat aproape o zi oaspeții în gospodărie. Au mers pe cîmp, în casele oamenilor. Întîlnire de neuitat. Și întrebările curgeau iarăși șuvoi, se îmbulzeau în jurul aceleiași teme: cum să muncească ei mai bine ca să obțină roade mai îmbelșugate?

Oaspeții au dat răspunsuri simple, dar pline de miez. I-au sfătuit ca pe niște frați, le-au împărtășit cu drag experiența lor bogată de muncă socialistă.

Bucuria întîlnirii cu oamenii sovietici a rămas neștearsă în comuna Bălțați. Deseori, auzi pe cîte unul spunînd: „Eu cred că așa e mai bine să facem. Ați văzut cum ne-au învățat delegații sovietici...".

Sfaturile date acum doi ani de oamenii sovietici au început să prindă rădăcini adînci în gospodăria colectivă. Pe ogoare, se însămînțează porumbul și cartofii în cuiburi așezate în pătrat. La grădina de zarzavaturi s-au irigat 5 ha. In perioada de iarnă, se țin cursuri agrotehnice, iar pe pămînturile gospodăriei au apărut culturi noi: sfecla de zahăr, coriandru, soia. Turma de oi s-a mărit. Au acum aproape 400 la număr, iar rasa lor s-a îmbunătățit cu oi țigăi și karakul. Prin cooperativa satului, gospodăria colectivă valorifică tot mai multe produse agricole.

— Numai din valorificarea legumelor, spune Florea Zaharia, am realizat anul acesta 5.000 de lei. Bașca 6.000 lei din valorificarea laptelui, 7.000 de lei din contractarea a două perechi de boi și alte mii și mii de lei, luați din vînzarea lînei, mierei, ouălor. Dar nu ne mulțumim cu atît. Trebuie să-i convingem pe toți de importanța valorificării produselor agricole prin cooperativă... Mai avem încă multe de înfăptuit.

Și Florea Zaharia scoate din mintean un carnet. Ne arată niște cifre care grăiesc despre planurile lor pentru întărirea economico-organizatorică a gospodăriei. Vor îmbunătăți rasa de vite și de oi, vor planta mai mulți pomi în livadă, vor pune viță de vie pe încă 2 ha, vor desțeleni pămînturi noi. Proiectul de Directive al celui de al II-lea Congres al P.M.R. le-a deschis colectiviștilor perspective mari.

★

Colectiviștii își fac planuri mari pentru copiii lor. Iată-l pe colectivistul Grigore Rusu. Are casa plină de copii — nouă la număr.

— N-am nici o grijă pentru viața lor, spune el adesea. Îi cresc pe toți și care or vrea să meargă la școli mai înalte, nu-i opresc. Am cu ce să-i îmbrac, am cu ce să-i hrănesc.

Gheorghe Bălaie se mîndrește în tot satul cu feciorul lui, care-i ofițer, iar Ioachim Boambă și Ion Ursache, elevi la școli medii, scriu acasă părinților lor numai vești bune.

In sat, în locul bordeielor acoperite cu stuf, se ridică luminoase case noi. A tencuială proaspătă miroase în casele colectiviștilor Petru Porcaru, Toader Anastasoaii, Constantin Zinga, Ianoș Martinică, Gheorghe Popa...

Firește, drumul nu e neted, mai sînt încă destule piedici și greutăți de învins. Dar colectiviștii se îndîrjesc mai mult, își încordează mai tare voința. Exemplul colhoznicilor sovietici le dă puteri noi în muncă.

ELENA DAN

Salutul Academiei de Științe a U.R.S.S. către acad. C. I. Parhon

Președintelui de onoare al Academiei Republicii Populare Romîne, membrului corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S. — tovarășului C. I. Parhon

In numele oamenilor de știință sovietici, Academia de Științe a Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste vă transmite în ziua împlinirii a 80 de ani, cordiale felicitări și cele mai bune urări de sănătate și de noi succese în multilaterala dv. activitate.

In persoana dv., savanții sovietici salută pe eminentul organizator al științei, pe președintele de onoare al Academiei Republicii Populare Romîne, pe șeful școlii științifice a endocrinologilor. Sub conducerea dv., Institutul de endocrinologie din București cercetează cu succes importantele probleme ale acestui domeniu al științei.

Academia de Științe a U.R.S.S. vă prețuiește ca pe un încercat prieten al Uniunii Sovietice și subliniază remarcabila dv. activitate și rolul dv. de organizator și inspirator al legăturilor strînse între oamenii de știință romîni și sovietici. Aceste legături, care se întăresc zi de zi, aduc în prezent roade bogate și sînt chezășia succeselor viitoare în dezvoltarea tuturor domeniilor științei din Republica Populară Romînă.

Inovator în știință, dv. ați închinat multă energie și multe forțe propagandei pentru înrădăcinarea concepțiilor învățaților naturaliști materialiști: transformatorul naturii I. V. Miciurin și marele fiziolog I. P. Pavlov.

Este larg cunoscută activitatea dv. de luptător împotriva curentelor metafizice și idealiste în știința biologică.

Participant activ la mișcarea muncitorească din Romînia, dv. vă aflați și în prezent în primele rînduri ale luptătorilor pentru pace și democrație, pentru prietenia între popoare. Rolul dv. de fondator, organizator și permanent președinte al Asociației romîne pentru legăturile de prietenie cu Uniunea Sovietică (A.R.L.U.S.), e larg cunoscut și trezește printre oamenii sovietici sentimente de sinceră simpatie și de adîncă stimă.

Îndelungata dv. activitate de cercetări științifice în diferite domenii ale științei biologice și medicale este larg cunoscută departe peste hotarele Republicii Populare Romîne. Deosebit de populare sînt lucrările dv. în domeniul endocrinologiei, în care ați studiat activitatea glandelor cu secreție internă, legînd problemele de endocrinologie cu problemele de embriologie și neurologie.

Au mare însemnătate lucrările dv. de psihiatrie, în care stabiliți legături între bolile psihice și modificările glandelor cu secreție internă.

Ideile dv. despre modificările activității nervoase superioare care se produc în raport cu vîrsta și în legătură cu procesele biochimice, sînt recunoscute de toată lumea științifică.

Latura cea mai valoroasă a activității dv. științifice, aceea care vă caracterizează ca pe un savant inovator, progresist, este legătura indestructibilă dintre cercetările dv. științifice și sarcinile practice sanitare, cele de ridicare a nivelului material al oamenilor muncii, și de sporire a nivelului producției agriculturii.

De ziua glorioasei dv. aniversări, Academia de Științe a U.R.S.S. vă transmite dv. și, în persoana dv., Academiei Republicii Populare Romîne, cele mai bune urări de succese viitoare în dezvoltarea științei și culturii.

Fie ca legăturile și colaborarea creatoare între savanții romîni și sovietici să se întărească și să se dezvolte tot mai mult.

Președintele Academiei de Științe a U. R. S. S.
(ss) A. N. NESMEIANOV
Prim secretar științific al Academiei de Științe a U. R. S. S., membru corespondent
(ss) N. M. SISAKIAN

Salutul conducerii V. O. K. S.

In ziua celei de a optzecea aniversări a dv., conducerea V. O. K. S.-ului vă trimite calde felicitări, dv., savantului remarcabil și activistului pe tărîm social, neobositului luptător pentru întărirea prieteniei între poporul romîn și poporul sovietic, permanentului președinte al A.R.L.U.S.-ului.

Intreaga dv. activitate multilaterală este legată de interesele oamenilor muncii, de lupta lor pentru pace și fericire. Cercetările dv. științifice se bucură binemeritat de recunoaștere și popularitate în lumea întreagă.

Vă urăm, prietenul nostru drag, ani mulți de viață, sănătate și noi succese în cauza nobilă a slujirii poporului

26.X.1954 **Conducerea V.O.K.S.**

Imaginea agriculturii noastre viitoare

CONSTANTIN I. POPESCU
ministrul Agriculturii și Silviculturii

In dezvoltarea sa, economia Republicii Populare Romîne se bucură de ajutorul multilateral dat de marea Uniune Sovietică, marele stat socialist care, prin esența caracterului său social, a pus la baza relațiilor internaționale în locul principiului capitalist de exploatare a celor slabi, principiul egalității și colaborării, principiul ajutorării frățești și dezinteresate.

Înainte de eliberare, pe vremea cînd Romînia fusese înfeudată de burghezo-moșierime monopolurilor imperialiste, economia romînească se caracteriza printr-o industrie slabă și o agricultură înapoiată, cu puternice rămășițe feudale, cu o tehnică primitivă și cu cea mai scăzută producție la hectar, deși pămîntul țării noastre este socotit ca unul din cele mai fertile din Europa.

Datorită ajutorului frățesc dat de marea țară socialistă, Republica Populară Romînă nu numai că și-a reconstruit, într-un timp scurt, economia distrusă grav de război, dar a realizat asemenea progrese încît nici un stat capitalist nu poate visa un ritm de dezvoltare atît de impetuos.

Industria socialistă a depășit de două ori și jumătate nivelul producției din 1938, cel mai înalt nivel al producției Romîniei burghezo-moșierești. S-au creat noi ramuri industriale, printre care o importanță deosebită are industria de mașini agricole.

In Republica Populară Romînă, se fabrică astăzi tractoare cu șenile, batoze de cereale, cultivatoare, discuitoare, semănători, secerători-legători și alte mașini agricole, care nu s-au produs niciodată în vechea Romînie. Aceasta a permis înzestrarea agriculturii cu un număr tot mai mare de tractoare și mașini agricole, creîndu-se astfel o puternică bază tehnico-materială, necesară creșterii producției agricole și transformării socialiste a satului.

Numărul tractoarelor a ajuns în prezent la 25.000 tractoare convenționale, iar al combinelor a trecut peste 1.000.

Multe mașini agricole, cum sînt combinele autopropulsate, combinele de recoltat bumbac, puternicele tractoare S.T.Z. și altele, le-am primit din Uniunea Sovietică. Însăși industria noastră de mașini agricole a fost creată cu ajutorul tehnic al Uniunii Sovietice, cu sprijinul specialiștilor sovietici, prin dotarea cu echipament industrial sovietic de cea mai înaltă tehnicitate.

Experiența istorică a construirii socialismului în U.R.S.S. a înarmat partidul nostru și masele muncitoare cu cunoașterea căilor și formelor de organizare a producției agricole pe baze socialiste.

Pe baza liberului consimțămînt al țăranilor muncitori, s-au creat în ultimii ani 2045 gospodării agricole colective cu o suprafață totală de 850.000 hectare și 2.384 întovărășiri cu o suprafață de 270.000 hectare. Sectorul socialist din agricultură, este în continuă creștere. Unitățile socialiste din agricultură obțin recolte superioare acelora ale gospodăriilor individuale ale țăranilor muncitori și unele din ele smulg pămîntului producții deosebit de mari.

Printre oamenii muncii din agricultura noastră, se manifestă tot mai pronunțat tendința spre studiul și aplicarea în practică a cuceririlor științei și experienței înaintate din Uniunea Sovietică pentru că această experiență constituie chezășia succeselor obținute și a succeselor viitoare în dezvoltarea agriculturii.

Oamenii de știință și cercetătorii care lucrează în domeniul agriculturii, bazîndu-se tot mai mult pe cuceririle științei sovietice, privitoare la mărirea fertilității solului și la posibilitatea omului de a transforma dirijat organismele vii, au reușit să obțină o serie de rezultate valoroase care sînt larg răspîndite în practică.

S-au introdus în cultură soiuri noi de plante mai productive, mai rezistente la ger și la secetă, cum sînt: soiurile de grîu de toamnă Tg. Frumos-16, Bărăgan-77, soiul de grîu de primăvară I.C.A.R.-142, orzoaica Tg. Frumos-240 și altele, obținute cu ajutorul metodelor miciuriniste. Prin încrucișarea artificială cu amestec de polen, s-a obținut pentru prima dată la noi sămînța de iută. Pentru a se mări productivitatea porumbului, se fac însămînțări cu semințe hibride. Lucrări identice se fac în vederea sporirii producției la culturile de cînepă, floarea soarelui și alte plante.

In acțiunea de raionare a soiurilor de plante, am primit un ajutor prețios sub forma semințelor selecționate aduse din U.R.S.S. Astfel, în regiunile cu iarnă aspră, s-a raionat soiul sovietic de orz de toamnă Odessa-17. Grîul de primăvară Lutescens-62 a fost raionat în aproape toată țara, în afară de Transilvania, și a dat recolte constant mai mari cu 8—10% decît celelalte soiuri. Soiurile sovietice de grîu tare: Arnăut de Nemerciansk, Hodeiforme 5695 și Melanopus 69 s-au dovedit a fi cele mai productive. De asemenea, cea mai bună producție de fibră o dau soiurile de bumbac Odessa-1 și nr. 1298.

Se folosesc pe scară largă metode agrotehnice sovietice, cum sînt: semănatul în rînduri încrucișate și în rînduri dese a păioaselor, semănatul porumbului în cuiburi așezate în pătrat, polenizarea suplimentară, plantarea de vară a cartofului, iarovizarea și altele, care dau însemnate sporuri de producție.

In zootehnie, a fost creată o nouă rasă de oi cu lînă fină, Merinosul de Palas, și se folosesc numeroase metode sovietice, cum sînt: metoda Letko pentru mulsul vacilor, cutiile Steiman la creșterea animalelor tinere, metoda Zavadovski pentru creșterea prolificității oilor și altele.

Un rol foarte mare în consolidarea S.M.T.-urilor și îmbunătățirea muncii lor organizatorico-economice îl are utilizarea pe scară largă a experienței stațiunilor de mașini și tractoare din Uniunea Sovietică. Astfel, pe lîngă modul de organizare a muncii în brigăzi, stimularea tractoriștilor etc., se folosesc pe scară largă metodele Buneev și Brediuk, precum și alte metode înaintate. Acestea ajută tractoriștilor să ridice productivitatea muncii, să folosească mai deplin capacitatea de producție a tractoarelor și mașinilor agricole.

Potrivit prevederilor Proiectului de Directive al C.C. al P.M.R., în vederea acoperirii nevoilor crescînde ale populației cu produse alimentare și a aprovizionării cu materii prime a industriei ușoare și alimentare, producția agricolă va trebui să crească în următorii 2-3 ani pînă la 10.500.000 tone cereale față de 4.530.000 tone obținute în medie pe an în perioada 1949—53; la 206.000 tone leguminoase față de 97.000 tone obținute înainte; la 3.020.000 tone plante tehnice față de 1.700.000; la 5.640.000 tone legume și cartofi față de 3.190.000 tone, media anilor 1949—1953. De asemenea, se prevede o creștere considerabilă a producției de struguri și fructe, a bazei furajere, a numărului și productivității animalelor.

Complexul de măsuri economice, organizatorice și tehnice prevăzute în Proiectul de Directive este clădit pe experiența marii Țări a Socialismului, care luminează calea dezvoltării țării noastre pe drumul construirii socialismului.

Așa cum ne învață experiența Uniunii Sovietice, principala condiție pentru dezvoltarea tuturor celorlalte ramuri de producție vegetală, pentru dezvoltarea creșterii animalelor, pentru asigurarea aprovizionării abundente a oamenilor muncii cu alimente și a industriei cu materii prime, este mărirea producției globale de cereale și a producției de cereale-marfă.

Pentru aceasta este necesar, pe lîngă extinderea suprafețelor cultivate cu cereale, o susținută și continuă acțiune de îmbunătățire a agrotehnicii, în vederea sporirii producției la hectar. Numeroase gospodării agricole de stat și colective, întovărășiri și gospodării individuale ale țăranilor muncitori au dovedit că producțiile medii de 1.400 kg. grîu la ha. sau 1.500 kg. porumb la ha. sînt mici în comparație cu ceea ce se poate obține lucrînd pămîntul după metodele înaintate ale agrotehnicii sovietice.

Ridicarea producției în toate gospodăriile agricole pînă la nivelul gospodăriilor fruntașe este perfect posibilă.

Proiectul de Directive prevede, printre altele, asemenea măsuri agrotehnice sovietice cum sînt: semănatul cerealelor în rînduri încrucișate și în rînduri dese pe cel puțin 450.000 ha. în 1956, însămînțarea cu sămînță hibridă de porumb a cel puțin 800.000 ha. în următorii 2—3 ani, polenizarea suplimentară a culturilor de porumb pe cel puțin 1.000.000 ha. în 1956, precum și alte metode care asigură în mod cert importante sporuri de producție.

Proiectul de Directive prevede de asemenea, introducerea asolamentelor raționale în 250 gospodării colective în 1955, și în 350 gospodării colective în 1956, iar în restul gospodăriilor colective, întovărășirilor agricole și gospodăriilor individuale, introducerea unei juste rotații a culturilor.

Sarcini însemnate în studierea științei agricole sovietice și aprofundarea metodelor de cercetare revin oamenilor de știință care lucrează în agricultură.

Ei au de rezolvat asemenea probleme importante, cum sînt: studiul mașinilor și uneltelor agricole în raport cu condițiile solului nostru, refacerea fertilității solurilor degradate, terminarea raionării soiurilor de plante și a raselor de animale, introducerea asolamentelor în regiunile de stepă și silvostepă, indicarea celor mai bune soluții pentru dezvoltarea viticulturii și pomiculturii etc. Este evident că un alt izvor mai sigur și mai bun de învățătură și orientare decît cuceririle oamenilor de știință sovietici nu există în acest domeniu.

Ajutorul sovietic în îndeplinirea programului de dezvoltare a agriculturii noastre în viitorii 2-3 ani se concretizează, de asemenea, într-un număr important de mașini agricole complexe, a căror fabricație încă nu e posibilă în țara noastră. Astfel, vom primi combine autopropulsate de recoltat cereale, combine de recoltat sfeclă, combine de recoltat porumb, mașini de semănat porumb în cuiburi așezate în pătrat etc. Numărul tipurilor de mașini și aparatelor de laborator ce le vom primi din Uniunea Sovietică se ridică la circa 500. Înzestrarea agriculturii noastre cu o tehnică de cel mai înalt rang va permite o largă extindere a mecanizării în cele mai complicate sectoare ale producției agricole, înlocuirea treptată a muncii grele fizice cu munca mașinilor și obținerea unor producții ridicate.

Pentru a mări eficacitatea acestui ajutor, este nevoie de o și mai profundă studiere a agriculturii sovietice, de o însușire mai temeinică a experienței sovietice și de aplicarea ei creatoare la condițiile solului și climei țării noastre. Trebuie să învățăm din experiența sovietică că aplicarea unei măsuri agrotehnice nu se poate șabloniza, pentru că șablonizarea poate duce la efecte contrarii celor așteptate. O dovadă vie a aplicării creatoare a cuceririlor științei este sistemul de lucrare a solului și însămînțare elaborat de colhoznicul-om de știință Terenti S. Malțev.

Deosebit de pline de învățăminte sînt realizările agriculturii sovietice prezentate la Expoziția agricolă unională, deschisă în acest an la Moscova. Expunîndu-și producțiile dobîndite cu ajutorul mijloacelor mecanizate și al unei agrotehnici înaintate, colhozurile, sovhozurile și stațiunile experimentale fruntașe din Uniunea Sovietică au demonstrat ce posibilități neînchipuit de mari există în condițiile socialismului pentru dezvoltarea agriculturii la un asemenea nivel încît să asigure satisfacerea deplină a tuturor oamenilor muncii cu produse alimentare.

A învăța necontenit din bogata experiență a agriculturii sovietice, a ne însuși și aplica experiența sovietică, a folosi din plin ajutorul frățesc și multilateral pe care-l primim din Țara Socialismului este o datorie a fiecărui om al muncii din agricultură. Numai pe această cale putem înfăptui sarcinile puse de Proiectul de Directive, putem ridica agricultura pe o treaptă superioară, pentru a da țării produse vegetale și animale mai multe, mai bune și mai ieftine, necesare dezvoltării întregii economii naționale și ridicării continuie a nivelului de trai material și cultural al celor ce muncesc.

Străinii despre cele văzute în Uniunea Sovietică

In tot cursul anului, pe străzile Moscovei pot fi văzute grupuri de oameni cu aparate fotografice și blocnotesuri: sînt oaspeți veniți din cele cinci continente să cunoască marea Țară a Socialismului victorios. Unii dintre ei au pielea albă, alții arămie sau neagră, unii poartă haine de croială neobișnuită. Pe toți, însă, Moscova îi primește deopotrivă, cu aceeași ospitalitate și căldură.

Oaspeții vizitează teatre, muzee, cluburi, fabrici și uzine, colhozuri și sovhozuri, stau de vorbă cu oamenii și învață să cunoască, în adevărata lor lumină, înfăptuirile din marea țară a constructorilor comunismului, pe oamenii sovietici.

Negura de minciuni, cu care propaganda mincinoasă a capitaliștilor încearcă să învăluie realitatea din Uniunea Sovietică, se risipește...

Un minunat exemplu de umanitate

HISAO KURODA, președintele partidului muncitoresc-țărănesc din Japonia, deputat:

„Lucrul cel mai de seamă cu privire la U.R.S.S. s-a petrecut la interval de o zi după sosirea noastră. În acea zi, toți au aflat că Uniunea Sovietică a pus în funcțiune prima stațiune electrică din lume cu energie atomică, menită a fi folosită în scopuri pașnice.

Dacă Uniunea Sovietică nu ar fi făcut nimic altceva, ea ar merita recunoștință numai pentru acest lucru. Dacă aici n-am fi aflat nimic altceva, aceasta ar fi suficient ca să înțelegem ce mult înseamnă Uniunea Sovietică pentru oamenii simpli din toate țările.

Cînd e vorba de bomba atomică, noi, japonezii ne aducem, dintr-odată, aminte de tragedia orașelor Hiroșima și Nagasaki. După cum se știe, bombele atomice care au nimicit aceste orașe, au fost fabricate în S.U.A., și aruncate asupra orașelor japoneze de pe avioane americane. În primăvara acestui an am primit încă o lecție concretă: experiențele făcute de americani cu bombe de hidrogen în regiunea Bikini au adus noi nenorociri poporului nostru. Pescarii japonezi care în timpul experiențelor se aflau pe mare, au suferit de pe urma procesului radioactiv. Datorită acestui fapt, nu are sens să explic de ce poporul japonez se declară împotriva creării de rezerve de bombe atomice și cu hidrogen și a folosirii acestora în scopuri războinice.

Dorim din tot sufletul ca energia atomică să fie folosită nu în scopuri războinice, ci în scopuri pașnice, pentru binele întregii omeniri. Uniunea Sovietică o dă lumii un minunat exemplu de umanitate, și tocmai de aceea nici un om cinstit nu poate vorbi despre noua centrală electrică fără un sentiment de mîndrie".

„Am îndrăgit din toată inima poporul sovietic"

HALLDOR LAXNESS, scriitor islandez:

„Am fost în repetate rînduri în Uniunea Sovietică. A mai trecut un timp și am venit din nou la Moscova. Spre uimirea mea, am văzut că străzile mișună de automobile și toate sînt de fabricație sovietică. În ce privește taxiurile, ele vă stau la dispoziție în orice clipă.

Mi s-a arătat uriașa fabrică de automobile „Stalin", utilată după ultimul cuvînt al tehnicii contemporane. Se părea că crescuse peste noapte pe un loc viran

Pentru mine a fost o privilegiu de neuitat, să văd cum în uriașa țară agrară, pe întinderi uriașe, s-au pus bazele unei puternice industrii, se creează toate condițiile pentru fabricarea mărfurilor celor mai variate — mari și mici, obiecte de lux și obiecte de primă necesitate. Și toate acestea în ciuda faptului că țara a fost nevoită să-și apere dreptul la existență în patru mari războaie numai în decursul unei perioade de timp egală cu jumătatea unei vieți omenești!

Pe oamenii sovietici i-am îndrăgit pe cînd eram încă cu totul tinăr, în perioada cînd statistica sovietică nu se putea compara cu cea din țările industriale vechi în ce privește producția de automobile. Acum nu-i iubesc mai puțin pe oamenii sovietici, cînd i-am întrecut pe toți, cînd ei au învățat chiar să construiască cu foarte multă artă avioane care se deplasează cu o viteză ce depășește viteza sunetului. Văd limpede — și aceasta o vede orice om cu judecată sănătoasă — ce succese uriașe a realizat Uniunea Sovietică în toate domeniile economiei și culturii, de cînd am vizitat-o prima oară!

Dacă ți-e drag însă vreun popor oarecare, nu ți-e drag numai pentru că are „indivizi" buni. Am îndrăgit din toată inima poporul sovietic pentru curajul lui, pentru cinstea și dragostea lui de libertate, pentru ideile lui, cele mai înaintate ale timpului nostru. De aceea, orice succes obținut de el îmi umple inima de cea mai mare bucurie".

„Încredere apriorică în om"

JEAN-PAUL SARTRE, scriitor francez.

(Fragmente din interviul reprodus de revista „Observator" după ziarul francez „Libération"):

„În sistemul încadrării cetățeanului sovietic în societatea socialistă, există o particularitate foarte caracteristică. Fiind profund încredințat de îmbunătățirea progresivă a situației sale, cetățeanul sovietic socotește că el însuși se află într-un necontenit progres, precum și că este permanent răspunzător pentru progresul societății aflătoare în dezvoltare.

Să luăm, de pildă, un funcționar din țara noastră. El se gîndește la cariera sa ca la un progres. El crea să fie înaintat în slujbă, și va progresa — dacă va putea. El știe unde se va opri această ascensiune. Dar, societatea care-l înconjoară rămîne cum o știm. Pentru cetățeanul sovietic, lucrurile stau cu totul altfel. Desigur, funcționarul caută să facă carieră, dar el o face într-o societate care merge, ea însăși, mereu înainte și în care situația cetățeanului sovietic se va îmbunătăți necontenit datorită dezvoltării societății.

★

În Uzbekistan există un lucru foarte interesant. Acolo există o cultură care nu că s-a dezvoltat, ci a fost creată împreună cu producția de bumbac. Amîndoi acești factori — din punct de vedere sociologic aceasta prezintă un interes excepțional — s-au condiționat întotdeauna reciproc.

Femeile Uzbekistanului, care în 1914 erau analfabete și-și ascundeau fața sub văl, sînt în prezent emancipate. Prima uzbecă, pe care am văzut-o, conducea o locomotivă...

Am întîlnit o femeie care, după războiul din 1914, rămăsese orfană iar în prezent este membru corespondent al Academiei de Științe din Taskent...

Pînă la războiul din 1914 Uzbekistanul dădea o cantitate insuficientă de bumbac, iar în prezent dă 60 la sută din întreaga producție a U.R.S.S. Aceasta arată uriașa dezvoltare pe care a luat-o acolo creșterea bumbacului.

Irigația, mecanizarea agriculturii, industria încărcată cu utilaj nou — toate acestea necesită un număr uriaș de cadre conducătoare. În majoritatea lor, toate sînt uzbece, și aceasta înseamnă că ele au fost instruite pe loc. Creșterea unor asemenea cadre are o influență binefăcătoare permanentă asupra industriei și agriculturii.

★

Cetățenii sovietici folosesc cuvîntul „propagandă" iar uneori chiar „agitație". Este vorba de influențarea diverselor curente ale opiniei publice, al cărei scop este să stimuleze un domeniu sau altul de activitate a cetățeanului sovietic... Însă propaganda pe care o întîlnești: pretutindeni, pînă la cea mai îndepărtată republică din Asia, în toate uzinele și în toate colhozurile, este propaganda în favoarea păcii. Pretutindeni vedeți scris cuvîntul „pace". El poate fi citit pe afișe uriașe, pe panouri. În bibliotecile pentru copii din Taskent am văzut portretele lui Joliot-Curie și Pierre Cot expuse numai pentru că acești activiști au obținut Premiul Stalin pentru pace.

E prea simplu să spui — cum o fac dușmanii Uniunii Sovietice — că această propagandă ar camufla imperialismul sovietic, năzuința spre dominația mondială etc. Ori care ar fi concepțiile politicii externe a U.R.S.S., e totuși uimitor că, adresîndu-se unui număr de 200 milioane de oameni, această politică nu găsește alt mijloc de a se exprima decît propaganda antiagresivă în favoarea păcii. Aici se spune și se scrie că pacea e necesară, că trebuie dorită pacea, iar războiul — niciodată. Sovietici nu numai că doresc pacea, ei cred în pace.

★

La noi putem resimți aprioric neîncredere față de om, pentru că el reprezintă un anumit regim sau o anumită clasă. La ei există o încredere apriorică în om. Dacă ceva le stîrnește indignarea, ei nu vor atribui aceasta lipsei de bunăvoință, ci la început vor socoti că sarcina nu a fost destul de bine înțeleasă. Omul poate greși și critica se referă în primul rînd la greșeala lui. Doar mult mai tîrziu, dacă greșeala nu va fi îndreptată, poate izbucni un conflict — și numai atunci se vorbește despre omul propriu zis.

★

Cînd omul se distinge, căutînd să devină mai bun decît toți, și atinge una din treptele pe care devine un membru a ceea ce ar putea fi denumită „partea înaintată a societății", el devine obiectul unui respect fără margini care, după cum se vede, nu este însoțit de sentimentul invidiei, și în același timp acțiunile lui — atît cele bune, cît și cele rele — sînt supuse unei critici intense. El aparține maselor, el trebuie să le dea socoteală. A aparține părții înaintate înseamnă a corespunde întotdeauna unor cerințe înalte. Fără îndoială, aceasta oferă unele avantaje în ce privește salariul sau locuința. Astfel, de pildă, un frunțaș în producție va primi mai curînd o locuință decît alt muncitor. Ei înșiși vo besc despre asta. Dar aceste avantaje sînt relative și de mică importanță. Principalul este că elementele înaintate ale societății sînt respectate, acești oameni sînt prețuiți, cu ei se poartă lumea ca fiind niște cetățeni meritînd avantajele acordate. În schimb, ce înțele față de ei sînt cu atît mai multe și mai mari.

★

Tot ce am văzut, tot ce am auzit, mă face să înțeleg că trebuie să tindem spre stabilirea și întărirea legăturilor de prietenie cu Uniunea Sovietică. Trebuie dezvoltate relațiile cultu ale, economice și umane în general. Într-adevăr, lucrul cel mai neînsemnat, care se poate spune, este că e vorba de un popor mare ca e, în 37 de ani, cu prețul unor sacrificii uriașe, a transformat țara într-o țară industrială, a creat o cultură și continuă să meargă înainte".

„Am văzut lumea dumneavoastră, mare, luminoasă și fericită"

Generalul iranian AMANOLLA DJAHANBANI, fost ministru:

„Am văzut lumea dumneavoastră, mare, luminoasă și fericită, și negura de minciuni, care-mi învăluia privirile s-a risipit.

Mi se părea că eu cunosc bine Rusia: căci odinioară mi-am făcut studiile aici, citesc ziare sovietice dar, vă spun cinstit, succesele pe care le-a obținut țara dumneavoastră mi se păreau cu mult mai mici. Aceste succese solicită nemărginita admirație a omului care vine la dumneavoastră. Nu-ți poți imagina în ce mod oamenii sovietici au izbutit într-un atît de scurt răstimp să înfăptuiască transformări atît de mari în muncă, în viața de toate zilele, în cultură. Iar în viitor vă așteaptă perspective minunate!"

Convorbirea avea loc pe vasul „Lermontov" care, trecînd din ecluză în ecluză, navigă pe canalul Volga-Don.

„Nici nu-mi vine să cred — continuă el — că acest canal trece prin stepe secetoase, lipsite de apă. Înainte de revoluție am trăit în Rusia. Mi-aduc aminte de timpurile cînd Rusia țaristă importa din străinătate pînă și cele mai simple piese pentru mașini. Pe atunci, din punct de vedere economic, ea depindea de alte țări. Iar acum, aveți de toate... Cel mai mult însă m-a uimit omul sovietic. Omul sovietic — și cred că aceasta este principalul — are o încredere nemărginită în sine, în guvernul său. Iar această credință este o forță uriașă.

Poporul dumneavoastră promovează în permanență din rîndurile lui noi oameni de talent. Mi-aduc aminte de Rusia în care în fața oamenilor de talent erau închise toate ușile. Iar acum văd muncitori și țărani simpli care au devenit conducători. Și pretutindeni mă conving de grija mărețată, incomparabilă, și din această cauză emoționată, care se manifestă în țara dumneavoastră pentru om".

Cele văzute în Uniunea Sovietică sînt uluitoare

ELENA VLAHU, ziaristă, editoare a ziarului „Catimerini" din Atena, președinta Uniunii editorilor din Grecia:

„Știți, desigur, că editez și reprezint unul din ziarele cele mai conservatoare din Grecia. Vreau să descriu sincer și cinstit tot ce am văzut. Ochii și creierul meu sînt un aparat fotografic care a întipărit, imparțial, toate cele văzute. Acum știu că nu tot ce ziarul meu, ca de altfel și multe alte ziare, a scris despre Uniunea Sovietică, corespunde realității. Pot spune că toate cele văzute aici sînt uimitoare. Ce anume? Mi-e greu să dau un răspuns concret. Totul. Totul din jur".

Este în afară de orice îndoială că U. R. S. S. nu plănuiește un război

N. D. Pritt, președintele Asociației internaționale a juriștilor democrați:

„Asupra noastră a produs o impresie profundă felul cum este asigurată garantarea drepturilor fiecărui cetățean în U.R.S.S. Și, mai ales, minunata instituție a Procuraturii U.R.S.S.

Ne-am convins că în țara dumneavoastră, se face tot posibilul pentru ca poporul să poată controla de fapt întreaga activitate a statului.

Este în afară de orice îndoială că U.R.S.S. nu plănuiește un război, ci, dimpotrivă, este plină de hotărîrea fermă de a menține pacea, pentru a merge înainte pe drumul creației și al dezvoltării pașnice".

Surzenie americănească

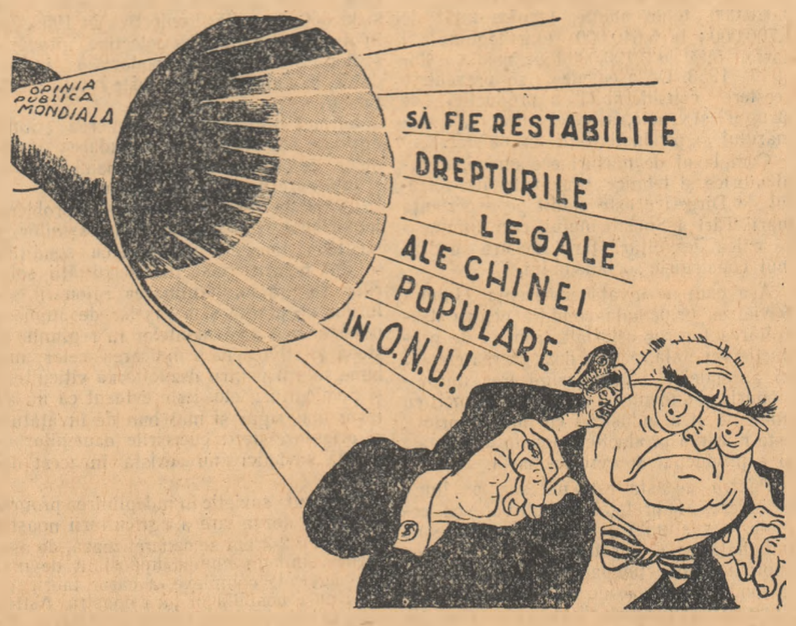

Desen de B. Efimov

În cîteva cuvinte

● Socialiștii de dreapta danezi au hotărît să editeze o istorie a partidului social-democrat. Multă vreme ei au chibzuit ce titlu mai potrivit poate fi dat acestei lucrări. În cele din urmă s-au gîndit la următorul: „Edificiul pe care-l construim..."

Ziarul burghez „Vestkusten" a subliniat, nu fără ironie, că „primul volum apare tocmai cînd guvernul social-democrat reduce construcțiile de locuințe".

● Ziarul vest-german „Der Rheinpfaltz" a publicat o scrisoare a unui cititor în care se spune: „Oamenii, care protestează împotriva cîntării în public a lui „Horst Wessel" sînt molestați acum în fața reprezentanților puterii de ocupație. Puterea de ocupație se poate mîndri că a „democratizat" Germania.

Oamenii care au făcut carieră în „cel de al treilea reich" se îmbogățesc acum și mai mult de pe urma contractelor încheiate cu puterea de ocupație. Oare după toate acestea se mai poate tăgădui că trăim într-un stat nazist?"

● *Un rol uriaș pe piața capitalistă îl joacă cartelul internațional al petrolului creat în anul 1928. Prin mijlocirea acestui cartel, cinci trusturi petrolifere americane și 2 engleze și-au împărțit între ele zăcămintele petrolifere și extracția petrolului, piețele de desfacere ale petrolului și ale derivatelor lui, stabilind pe piața mondială prețuri artificial ridicate. Un exemplu grăitor al activității cartelului internațional al petrolului, îl oferă, în ultima vreme, crearea consorțiului trusturilor petrolifere care și-au împărțit piețele de desfacere a petrolului iranian după cum urmează: Societatea petroliferă anglo-iraniană — 40%, cele cinci societăți americane care fac parte din acest cartel — 40%, Royal Dutch-Shell și Compagnie Française de Pétrole — 20%.*

● În țările Europei occidentale se reduc sistematic suprafețele pămîntului cultivabil și crește suprafața pămînturilor nevalorificate. În Franța, de pildă, numai în perioada de la 1913 pînă la 1950 suprafața pămîntului arabil s-a redus de la 24.540.000 ha la 18.376.000 ha adică cu 25.12%. În Belgia suprafața însămînțată a scăzut numai în perioada 1950—1952 de la 1.799.000 ha la 1.655.000 de ha adică cu 144.000 ha.

Note

„Pater atomicus"

Nu cunoaștem personal pe pater José Maria de Llanos, ceea ce, de altfel, nu este de natură să ne stîrnească regrete. Nu ne este cunoscută, deci, nici înfățișarea sa — bătrîn sau tînăr, negricios sau bălai — dar nici acest lucru nu prezintă prea mare însemnătate.

În Spania de azi, veniturile religioase ale slujitorilor altarului, se micșorează în proporții catastrofale. De aceea, José-Maria de Llanos a fost nevoit să adauge meseriei sale de bază și una auxiliară.

Acest pater a ales publicistica proamericană ca meserie anexă. Bunul său este o peniță abilă — atît de abilă încît ghicești fără osteneală cine conduce această peniță. José-Maria de Llanos a trecut să slujească pe americani cu crucea, cu cădelnița și cu... penița. El scrie în cotidianul din Madrid, „Juventud", care are drept „motto" următoarea întrebare: ce am dat noi lui dumnezeu?

Realmente, e interesant de știut ce au dat cîrmuitorii actualei Spanii și stăpînii lor americani? Iezuitul și falangistul José-Maria de Llanos dă răspunsul în gazeta sa: Lui dumnezeu i s-a dat — sau, mai exact: a dat — „un pumn de atomi dezintegrați".

„...În timp ce — scrie el — timorații și fricoșii își fac cruce și tremură numai la gîndul acestei mărețe și uluitoare noutăți a zilelor noastre — pumnul de atomi atît de dibaci dezintegrați — noi, din potrivă, ciocnim cu cerul, cu mărețul vacarm al exploziilor, cu valurile înălțate ale oceanului, cu strălucitoarele izbucniri ale flăcărilor și subtilele radiații străbătînd spațiul..." Iată la ce slugarnic entuziasm ajunge, în fața acestor explozii, care pregătesc omenirii pieirea, José Maria de Llanos.

José-Maria de Llanos, nu se mulțumește că a intrat singur slugă la americani. El mai vrea să convingă pe cititorii credincioși, că dumnezeu căruia acești ia i se închină încă, este în cîrdășie cu imperialiștii americani. „...El (adică dumnezeu — N.R.) — scrie mai departe prea sfințitul — este stăpînul acestor forțe (adică bombele atomice și cu hidrogen — N.R.) pînă la cele mai mici părticele. El este acela care le poruncește să explodeze și să măture totul în calea lor..."

Înseamnă, după cuvintele paterului atomic, că nu imperialiștii din Statele Unite, ci însuși dumnezeu a poruncit uciderea pescarilor japonezi, care se aflau în zona de încercare a bombelor americane, că dumnezeu e autorul uciderii lente a locuitorilor arhipelagului Marshall.

De ce laudă cu atîta sîrguință sîngerosul pater spaniol „fericirea" bombei atomice trimisă de „cer"? Pentru că tiranul Franco a vîndut militarismului american teritoriul spaniol, ca bază pentru războiul atomic...

Omenirii îi este de mult cunoscut rolul deosebit de sîngeros pe care l-au jucat, în istorie, iezuiții spanioli. Dar chiar și cei mai ticăloși predecesori ai lui José-Maria de Llanos, nu ar fi avut curajul unui asemenea cinism.

Magnații tunurilor s-au înviorat

Bursa din New York este unul din principalele barometre ale stării de spirit a marilor monopoluri. Abia se ivește oarecare destindere a situației internaționale că la bursă și începe să domnească tristețea. Și dimpotrivă. Îndată ce forțele agresive izbutesc să creeze undeva o nouă amenințare păcii, bursa saltă de bucurie. Așa s-a petrecut și acum, după adoptarea acordurilor de la Londra și Paris. Magnații tunurilor s-au înviorat, adulmecînd cîștigul. La bursa din New York s-a înregistrat o urcare considerabilă la acțiunile societăților din industria oțelului și aviației. Comentînd acest fapt, corespondentul agenției Associated Press a scris, fără înconjur, că reprezentanții Wall Streetului „pun în legătură situația fermă a acestor două ramuri ale industriei cu încheierea acordului internațional privitor la înarmarea Germaniei — punctul principal al politicii externe americane".

Așa dar, monopoliștii își leagă visurile noilor profituri de remilitarizarea Germaniei occidentale. Nu în zadar Wilson, ministrul american al apărării, fostul președinte al societății „General Motors" a declarat, recent, că guvernul S.U.A. intenționează să sporească alocațiile „pentru anii următori". Presa americană arată că, în felul acesta, cercurile monopoliste își fac socoteala să vîneze doi iepuri cu un singur glonț: să realizeze mari profituri de pe urma livrărilor de furnituri militare și să frîneze fenomenele de criză care se dezvoltă necontenit în economia S.U.A.

S-au înviorat și magnații vest-europeni ai industriei militare. Ziarul vest-german „Stuttgarter Zeitung" scrie că experții francezi și germani lucrează la elaborarea unui plan care prevede crearea de uzine mixte, germano-franceze, pentru producția de armament destinat forțelor armate vest-europene.

„Noii" conducători ai wehrmachtului

Nu se uscase bine cerneala cu care fuseseră semnate acordurile de la Paris cu privire la reînvierea wehrmachtului, că în presa de la Bonn a și apărut lista „noilor" conducători ai armatei Germaniei occidentale. Tot persoane cunoscute! Foștii generali naziști Krüwel, Heussinger, Speidel — iată cine trebuie să se afle în fruntea wehrmachtului renăscut.

Ziarul „Abend Post" din Germania occidentală pomenește de încă un nume — al generalului Gehlen.

În „instrucțiunile de serviciu" ale centrului de spionaj condus de Gehlen se precizează: „U.R.S.S. — iată țelul principal și, în același timp, cel mai greu al muncii noastre". Activitatea diversionistă și de spionaj desfășurată de acest cuib de vlespi împotriva U.R.S.S și a țărilor de democrație populară poartă o denumire intrucîtva neobișnuită: „Cercetare aprofundată". Ziarul „Welt am Sonntag" din Germania occidentală a scris negru pe alb, că Gehlen plănuiește să-și extindă rețeaua „pînă în Ural"...

Generalului Gehlen îi este însă extrem de greu să ajungă pînă la Ural. Din această pricină, el se mulțumește să unelească prin apropiere, depunînd toate eforturile pentru a-și îndrepta activitatea sa criminală împotriva trupelor sovietice de pe teritoriul Republicii Democrate Germane. Încă în 1953, după cum relatează ziarul „Neues Deutschland", organizația lui Gehlen a început să depună „eforturi disperate" pentru a-și atinge acest scop „măcar pe ocolite".

Întrucît toate eforturile s-au dovedit a fi zadarnice, banda lui Gehlen a elaborat un nou plan sub denumirea răsunătoare de „operațiuni Pfiffikus". Prins asupra faptului, agentul Haase al lui Gehlen, a declarat în această privință: „Am început să căutăm oameni care au avut posibilitatea să viziteze Uniunea Sovietică, China sau țările de democrație populară".

În același timp, banda lui Gehlen a întreprins și „operațiunea Hermes". Țelul ei este ca prin provocări, amenințări, intimidări și alte acțiuni asemănătoare să obțină informații despre Uniunea Sovietică și țările de democrație populară de la specialiști germani care au fost vreodată acolo.

Trebuie de asemenea să subliniem: în orice instrucțiune, întocmită de organizația lui Gehlen, se amintește mereu că informațiile cerute trebuie obținute nu numai în „interese proprii" ci și în interesele „părții prietene". Nu este greu de ghicit că sub acest termen extrem de străveziu, trebuie înțeles serviciul american de spionaj.

În prezent Reinhardt Gehlen, acest ober-spion înveterat din serviciul american de spionaj, face parte, după cum am mai spus, din cercul de persoane cărora li se va încredința „povara" conducerii wehrmachtului revanșard.

O culoare subversivă

Să fie interzisă cerneala roșie! — au decretat reacționarii din Taylanda.

Și a fost interzisă.

Se vede că, după părerea partizanilor taylandezi ai senatorului McCarthy, cerneala roșie, indiferent ce ar fi scris cu ea, înseamnă „propagandă comunistă".

Zilele acestea, în diverse ministere din Taylanda, curierii și trimișii au adus pachete prevăzute cu impunătoare sigilii, conținînd din ceară roșie. Domnii miniștri au ghicit, fără prea mare osteneală, că mesajele provin de la o instanță superioară și, din această pricină, au deschis plicurile cu degete puțin tremurînde. Înăuntru erau instrucțiuni avînd următorul conținut: se interzice categoric folosirea în lucrările de construcții a materialelor de culoare roșie. La construirea acoperișurilor va trebui să se folosească materiale de culoare verde și nu roșie(!).

Acum doi ani comisia de cercetări condusă de McCarthy a acuzat de „simpatii procomuniste" o femeie numai pentru faptul că de 1 Mai ieșise în stradă îmbrăcată cu o rochie roșie. Se cunoaște de asemenea un caz cînd, în S.U.A., la un proces al comuniștilor, judecătorul a ordonat să se smulgă plapoma roșie de pe o acuzată grav bolnavă, adusă în sală pe targă. Dar a smulge de pe case olanele roșii și a interzice cărămizile roșii — așa ceva nu i-a trecut prin minte nici chiar lui McCarthy. Adepții săi taylandezi l-au depășit.

„Comicsurile" în Anglia

În Camera Comunelor din Anglia, s-a discutat problema... „comicsurilor", publicații ilustrate americane de scandal. Ori unde ar pătrunde aceste cărțulii, pretutindeni ele stîrnesc indignare, dezgust și mînie. La sfîrșitul lui septembrie, a avut loc conferința confederației naționale a vînzătorilor de ziare, de cărți și articole de papetărie, la care s-a hotărît, în unanimitate, să se înceapă o campanie pentru interzicerea vînzării „comicsurilor" în Anglia. Recent, institutul pedagogic din Scoția a cerut același lucru. Săptămînalul englez „British Weekly" cheamă în ultimul său număr să se desfășoare în întreaga Anglie o campanie împotriva „comicsurilor" americane.

De pe acum, protestele opiniei publice din Anglia au luat asemenea proporții că, de această chestiune, s-a văzut silit să se ocupe și parlamentul englez. După cum relatează agenția Associated Press, o serie de laburiști au cerut în Camera Comunelor ca guvernul să ia măsuri împotriva difuzării în Anglia a acestor publicații americane.

În răspunsul său, ministrul de interne, Lloyd George, a fost nevoit să recunoască adevărul celor spuse și să declare că „este necesar să se ia unele măsuri".

În sfîrșit!...

Aprinzătoare americană

Provocările gomindaniștilor împotriva Republicii Populare Chineze continuă. Activitatea criminală a clicii lui Cian Kai-și este susținută și condusă de cercurile agresive din S.U.A. (Ziarele)

Desen de V. Șunko

Principiile americane ale comerțului „liber"

Reprezentanților oficiali ai Statelor Unite ale Americii le place să facă zarvă pretutindeni — mai cu seamă la conferințele internaționale — în jurul înaltelor principii ale comerțului „liber". Faptele arată că, în mod obișnuit, afaceriștii de dincolo de ocean înțeleg prin noțiunea de „libertate" a comerțului, libertatea S.U.A. de a-și impune condițiile tuturor țărilor dependente de ele.

Oricine își amintește de instructiva poveste cu ceasornicele elvețiene. După cum se știe, nu-i mult de cînd, în urma cererii societăților americane pentru producția și vînzarea ceasornicelor, taxele vamale asupra importului de ceasornice în Statele Unite au fost majorate cu 50%. Această măsură a adus mari pagube Elveției.

Or, lucrurile nu s-au terminat aici. Presa străină anunță că, zilele trecute, ministerul justiției al S.U.A. a acționat în judecată o seamă de firme americane care importaseră ceasornice elvețiene, intentînd un proces împotriva firmelor și societăților din Elveția care exportă în S.U.A. aceste ceasornice. Această nouă acțiune are drept scop să ajute monopolurilor americane să înlăture de pe piața americană orice concurență în acest domeniu.

Potrivit relatărilor presei elvețiene, președintele federației societăților pentru producția ceasornicelor a declarat că această acțiune judiciară este „a doua etapă a planului elaborat în amănunțime împotriva industriei elvețiene de ceasornice". Poporul elvețian, a subliniat el, nu poate să înțeleagă „cum în asemenea condiții S.U.A. se mai încumetă să proclame de stăruitor principiile și ideile comerțului liber".

În urma măsurilor discriminatorii ale S.U.A. față de comerțul cu ceasornice, în primele nouă luni ale acestui an, exportul Elveției în Statele Unite s-a redus cu 1.000.000 de ceasornice față de aceeași perioadă a anului trecut.

Noua lovitură dată de monopoliștii americani a stîrnit o vie reacție a întregii prese elvețiene. „Le Journal de Genève", fără a-și ascunde indignarea, scrie: „Washingtonul dă o nouă lovitură ramurii de importanță vitală a industriei elvețiene, precum și o nouă lovitură încrederii poporului nostru în principiile pe care le proclamă americanii".

Iată dar adevărata esență a principiilor comerțului „liber", atît de trîmbițate de cîrmuitorii de la Washington.

Fabulă în proză

FOILETON

Cînd porțile grădinii zoologice s-au închis și fiarele au încetat să mai primească vizitatori, în diferite colțuri a început molcom, taifasul de seară.

În cușca lor, leii s-au adunat cu toții în jurul senatorului — un bătrîn leu african, singurul care se născuse în pustiu. Toți ceilalți lei, leoaice și pui de lei văzuseră lumina zilei și și-au primit educația în crescătorii de animale, în grădini zoologice sau circuri. Viața strămbunilor în pustiu, li se părea o legendă, un basm nespus de frumos.

De altfel, și senatorul însuși își amintea vag de anii tinereții. În memoria lui slăbită, se cam încîlceau amintirile. Societatea leilor avea față de povestirile lui o neîncredere plină de ironie, pe care din cuviință o ascundea.

— Bunicule, povestește-ne cum alergai prin Africa — atîță pe senator un pui de leu mai șugubăț. Ciinii, de bună seamă, nici nu izbuteau să te ajungă din urmă.

— Ciinii nici nu cutezau să mă fugărească, ci fugeau ei de mine — spunea cu lăudăroșenie senatorul. Toți fugeau de mine. Eram, acolo în pustiu, cel mai puternic.

— Dar cum era rînduiala în pustiu? — se interesă strengarul. De cîte ori pe zi vi se dădea mîncare? Cînd începea primirea vizitatorilor?

Senatorul zîmbea cu dispreț:

— Nu exista nici o primire. Iar hrana mi-o găseam singur. Ziua dormeam, iar noaptea ieșeam la vînătoare. O, și eram meșter neîntrecut în a rage: eram primul bas al deșertului.

— Și de ce răgeai, bunicule?

— Ca să stîrnesc groaza, nepoțelule. Cum începeam să rag, de groază toate fiarele își pierdeau mințile. Ar fi trebuit să fugă, dar stăteau pe loc: nu știau încotro s-o apuce.

— Șantajai? — întrebă sarcastic un alt leu numit „docentul", socotit ca fiind cel mai isteț din cușca leilor.

— Nu, asta nu era șantaj. Răgeam puțin și apoi gata: vreo antilopă mi se zbătea în labe și în dinți. Numai oasele trosneau.

— Și ți s-a permis să sfîșii antilope vii — spuse strengarul — sau ne vinzi gogoși, bunicule? Nu există asemenea reguli.

— Eu nu ceream îngăduința nimănui. Exista o singură lege: cel mai puternic mînca pe cel mai slab. Eu eram cel mai puternic și eu îi sfîșiam pe toți.

— Înțeleg — spuse docentul căruia-i plăcea să asculte ceea ce vorbesc vizitatorii. Asta se numește politică de pe poziții de forță. Oamenii au multe poziții: de pe poziția păcii, de pe poziția democrației...

— Ei, da — spuse senatorul. Chiar așa. Noi însă nu aveam decît o singură poziție — de forță. Sfîșiam pe cine voiam. Iar pe mine nimeni nu îndrăznea să mă sfîșie.

Strengarul făcu o mutră răutăcioasă și întrebă:

— Dar cum se face, bunicule, că de pe poziția de forță ai nimerit în poziția de cușcă?

Leii tineri izbucniră în rîs. Leoaica își rînji dinții, indignată de jignirea adusă soțului ei.

Senatorul își plecă pentru o clipă capul zburlit, apoi spuse:

— Ai dreptate, puiule! Am meritat batjocura ta. În tinerețe eram prost și nu am înțeles că poziția de forță, fără poziția înțelepciunii, nu valorează mare lucru. Mă lăudam cu poziția mea de-a lungul și de-a latul întregului pustiu. Credeam că nu există nimeni mai puternic ca mine. S-a dovedit însă că omul este mai puternic. El are și poziția de forță și poziția înțelepciunii.

— Trebuia să te fi zburlit la om, să-i fi zbierat! — îl sfătui strengarul.

— Așa am și făcut. Dar, după răget m-au descoperit. Și cînd m-au găsit mi-au și arătat ce-nseamnă poziția de forță...

— Te-a durut? — îl întrebă compătimitor strengarul.

— Nu. Mi-a fost rușine. M-au tîrît legat de mîini și de picioare...

— De labe și de labe — îl corijă același strengar.

— Da. Și, cum vă spuneam, m-au tîrît legat. Iar animalele mai mici se uitau din tufișuri și rîdeau. Iepurii strigau: „Ce leu mai e și ăsta! E măgar..." Și așa e!

— Și mai sînt încă mulți în Africa? — întrebă strengarul.

— În Africa, nu știu, dar în America sînt încă mulți.

D. ZASLAVSKI

„VEAC NOU", organ al Consiliului General A. R. L. U. S. Apare săptămînal. Redacția: București, str. Piața Amzei nr. 4, telefon 4. 10. 12, 4. 66. 07 — Convorbiri interurbane 4. 41. 00. ADMINISTRAȚIA: Str. Coltei nr. 11, telefon 5.93 19.
Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin", Piața Scînteii. ABONAMENTE: pe 3 luni, 3 lei; pe 6 luni, 6 lei, pe 1 an, 12 lei. Abonamentele se fac la toate oficiile poștale, prin factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.